

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 50-51 • Perjantaina 15. joulukuuta 2006

57. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

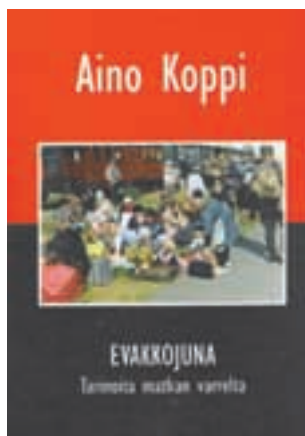
Aino Kopilta kirja

Evakkojuna sisältää tarinoita matkan varrelta

Kovin tyyneltä näytti Aino Koppi esikoiskirjansa julkistamistilaisuuden alkamista odotellessaan Länsi-Suomen Osuuspankin koulutustiloissa Porissa. Mutta voi vain kuvitella, miltä mahtoi hänen sisimmässään tuntua, kun hän sai käteensä oman kirjan ensimmäistä kertaa.

Kirjan on julkaissut ja kustantanut Hiitola-säätiö. Sen on toimittanut loimaalainen Arvi Heinonen. Kustannusvastaavana on niin ikään loimaalainen Kustannus HD. Kannen on suunnitellut ja muotoillut sekä taiton suorittanut Hannu Mäkelä.

Hiitolan Pukinniemiellä vuonna 1923 syntynyt Aino Koppi o.s. Ijäs jäi eläkkeelle vuonna 1981, minkä jälkeen aikaa ja intoa riitti kir-

joitusharrastukselle. 25 vuoden aikana onkin syntynyt satoja juttuja ja pakinoita, pääasiassa sanoma- ja paikallislehtiin. Myös Kurkijokelaisen vakituksena avustajana hän on toiminut monta vuotta. Osa kirjan tarinoista onkin joskus julkaistu lehtemme palstoilla.

Kuten kirjan toimittajan

alkusanoissa Arvi Heinonen toteaa, Aino Koppi on tuottelias muistelija. ”Muistoissaan hän kerii auki muistojensa kerältä lankaa aina yli kahdeksan vuosikymmentä sitten olleeseen lapsuteensa asti. Ja kertoopa kuulemiaan tapahtumia vieläkin vanhemmilta ajoilta. Muistojen langan toinen pää on nykypäivässä ja Noormarkussa, nykyisessä kotikunnassa.”

Kirjan tarinat on jaoteltu aihepiireittäin. Ensimmäinen kertoo ajasta ennen sotaa, sitten sota-ajasta ja evakko- vuosisista. Myös karjalaiset perinteet, kotiseutumatkat ja Noormarkun aika ovat kirjan aihealueita. Kirjassa on 221 sivua, joten se on erittäin kattava otos Aino Kopin elämäntapaaleltaan kirjoittamista jutuista. Kir-

jaan on myös poimittu yli 20 mustavalkoista valokuvaa Ainin kokoelmasta.

Raija Hjelm

Hiitola-säätiö kirjan takakannessa:

”Hiitola-säätiö on perustettu vuonna 1947 vaalimaan hiitolaista kulttuuria sen eri muodoissa. Varansa säätiö on alun perin saanut sodan takia lopettamaan joutuneiden hiitolaisten yritysten ja järjestöjen jäämistöistä. Eräs säätiön tärkeimmistä toimintamuodoista on ollut kustantaa ja julkaista mm. kotipitäjää ja sen kylää koskevia historiallisia julkaisuja, kuvateoksia, kuvauksia hiitolaisten nykyisestä elämästä, muistelmia, pakinoita ym.

Aino Koppi on sitä hiitolaista sukujuurta, joka on kokenut kotiseudullaan ajat ennen raskaita sota-aikoja, evakkomatkat ja kotiotumisen Satakuntaan uudelle kotiseudulle. Hänellä on ollut luova taito ja kyky talentaa kokemansa paperille. Lukuisat ovat ne tilaisuudet, joissa hän on pakinoillaan viihdyttänyt kuulijoitaan, ja monet ovat ne lehti- kirjoitukset niin karjalaisperäisissä kuin paikallissakin lehdissä, joista lukijat ovat saaneet värikästä tietoa menneestä ja nykyisestä elämänmenosta.

Kirjoittaja Aino Kopin suosiollisella myötävaikutuksella Hiitola-säätiö on ottanut tehtäväkseen saattaa

Esikoiskirjailija Aino Koppi jakeli omistuskirjoituksia kuin ”vanha tekijä” julkistamistilaisuudessa Porissa viikko sitten perjantaina. Vasemmalla Hiitola-säätiön hallituksen puheenjohtaja Keijo Huuhka ja vasemmalla kirjan toimitustyön tehnyt Arvi Heinonen.

osan hänen laajasta kirjoitus- ja kuvakokoelmastaan kirjan muotoon. Kurkijokelaista syntyperää oleva toimittaja Arvi Heinonen on ansiokkaasti koonnut näytävän läpileikkauksen Aino Kopin vuosikymmenien tuotannosta. Hän on mielestämme löytänyt oleellisen sanoman kirjoittajan arkistoista.

Hiitola-säätiö on kiitollinen Aino Kopille mahdollisuudesta jättää elämänma- kuista perinnetietoa tuleville lukijoille. Kiitämme

myös toimittaja Arvi Hei- nosta, kirjan julkaisukun- toon saattamisessa mukana olleita ihmisiä ja Kustannus HD:tä miellyttävästä yhteistyöstä. Toivomme mielenkiintoisia lukuhetkiä.”

Hiitola-säätiön hallitus
Keijo Huuhka pj
Airi Helin varapj
Veikko Suutari
Eero Lukka
Martti Turkki
Silja Iltanen

Aino Koppi kirjansa toimittaneen Arvi Heinosen (kuvassa oikealla) ja Kustannus HD:n omistajan Arto Pietilän välissä.

Sivujillamme
TÄNÄN mm.

Onerva Puron evakkomatkat, osa 1 ..4	
Joulutarinoita	5
Joulutervehdykset	6-7
Muistojen tiellä	7
Ilmari Laukkanen: Juurilla	8
Isoisän joulumuistoja	9
Arvoituksia ja jouluristikko	11

Toimitus avoinna ti 19.12. klo 9-14, ke 20.12. ja to 21.12. klo 9-12, mutta 22.-29.12. KIINNI.

Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät 29.12.2006, 12.1.2007, 26.1.2007,...

15.12.2006

Naapurin joululahja

Vielä on yksi viikko jouluihin, mutta olemme saaneet jo ainakin yhden epämieluisan joululahjan. Sen on lähettänyt suuri Venäjän maa. Venäjän viimeisin määräys edellyttää turvallisuuspalvelu FSB:n lupaa matkustettaessa Karjalan ja Petsamon haja-asutusalueille. Tällä hetkellä lupaa ei tietävästi tarvita Kurkijoelle ja Hiitolan matkustavilta, mutta ilmeisesti Sortavalaan päin jatkavilta se vaaditaan. Luvan saaminen kestää noin kuukauden – ja ilmeisesti myös maksaa.

Venäjä pyrkii määräyksen asettamisellaan ehkäisemään laittomia rajanylityksiä ja kahlitsemaan kansainvälistä rikollisuutta. Laittomat rajanylitykset Suomen rajalla ovat kuitenkin olleet vähäisiä, ja ne ovat pysähtyneet pääosin Suomen rajaviranomaisiin.

Rajavartiolaitoksen kotisivuilla kerrotaan, että loppukesästä oli kaakkoisrajallamme havaittu poikkeuksellisen runsaasti luvattomia maastorajan ylityksiä, mutta vuositasolla niitä ei ole enempää kuin aiempinakaan vuosina. Venäjä on kesäkuussa kotiuttanut viimeisetkin varusmiehensä rajoiltaan,

jolloin heidän rajavartiopalvelustaan tuli täysin ammattiorganisaatio. Henkilöstöä ei kuitenkaan ole saatu palkattua tarpeeksi. Vaje on joissain yksiköissä jopa kymmeniä prosentteja. Toivoa sopii, että sekin puoli saataisiin kuntoon.

Venäjän Suomen suurlähetystön edustaja on tunnustanut radiolähetyksessä, että jos Venäjä saa viisumittomat matkat EU-maihin, rajahaitanteet poistuvat. Käyttääkö Venäjä Suomea ja suomalaisia hyväkseen kiristääkseen EU:ta? Pitkien rekka- ja turistijonojen lisäksi tulevat pitkät viisumien odotusajat. Kauanko kotiseutumatkailuun jaksetaan lähteä?

Pääasiassa me kotiseutumatkailijat suunnistamme koti-Karjalaan kesällä. Toivottavasti asiat on saatu ratkaistua siihen mennessä. Ensin kuitenkin vietämme joulua omassa rakkaassa kotimaassamme. Joulun tunnelman saamme luotua varmasti siinäkin tapauksessa, ettei lunta saataisi. Tällä hetkellä Etelä-Suomessa näyttää aika pahalta.

Lämmintä joulumieltä kaikille!

Raija Hjelm

"Kaukainen joululaulu, pyhä, hiljainen laulu. Suo mulle kätes', ystävä oi! Kanssani kuule, laulu kun soi: enkelten kuoro juhlena joulun taivaan holvien sinestä helkkyy."

Hartaus sunnuntaiksi 17.12.
3. adventtisunnuntai

Saat kutsun elämään

Keskellä arjen uurastuksen olemme adventtiajan ytimessä. Pitkän syyskauden jälkeen olemme aivan lähellä vuoden suurta juhlaa. Koko adventtiaika on valmistautumista Jeesuksen syntymäjuhlaan. Vaikka kirkkovuodessa adventti on hiljentymisen, paaston ja rukouksen aikaa, ei ympärillämme oleva todellisuus oikein tue rauhoittumista. Mainokset ilmoittavat oikean joulun löytyvän vain tietyistä liikkeistä, ja juhlan tuntu saadaan tuosta toisesta kauppaketjusta. Jopa seurakunnissamme joulu tuntuu kovin etupainotteiselta konsertteineen, puuroineen ja hartauksineen.

Toisaalta suuri juhla on levittäytynyt ajallisesti, koska se on tärkeä ja merkittävä. Joulu puhuttelee, koskettaa, ilahduttaa ja lämmittää mieltä. Siksi se ei voi olla ohi vain muutamassa päivässä.

Jokaisen adventtiajan keskelle saapuu Rauhanruhtinaan lisäksi myös monen rauhaa häirinnyt henkilö. Hän on Johannes Kastaja. Johanneksen askeettinen elämäntapa ja suorasukainen julistus ei tunnu millään sopivan yhteen joulun odotuksen kanssa. Tuntuu siltä, kuin hän kamelinkarvaisine vaatteineen huutaisi kaupoissa hyöriäville ihmisjoukkoille! Tuntuu siltä, kuin hän paheksuisi iloa ja riemua!

Tarkemmin asiaa tutkittuamme voimme havaita, että tästä ei ole kysymys. Johannes priorisoi - hän asetti asioita tärkeysjärjestykseen ja oli kuuliainen omalle tehtävälleen. Hän oli merkki siitä, että profeettojen ennustukset olivat täyttymässä. Johannes oli kutsuttu kuuluttamaan katumusta ja parannusta. Aika oli täyttynyt. Vapah-ta oli pian tuleva.

Johannes viittasi Jumalan Karitsaan, joka kantaa koko maailman synnin. Näin hänen sanansa on meille rohkaiseva muistutus siitä, että joulu ei ole vain kaunis ja lämmin muisto tai kuvaelma, jonka taustajoukoissa ja kulisissa me itse kukin hyörimme vuodesta toiseen. Kristuksessa on

meille annettu pelastus. Kuinka suurta vapautusta me saamme-kaan itsellemme, kun tunnustamme mieltämme painavat asiat Hä-nelle ja saamme ottaa vastaan anteeksiannon ja pelastuksen sanan! Sitä kannattaa juhlaa - joulunakin!

Nyt keskenänne myös leipä jakakaa,
ihminen ihmiseltä Jumalan lahjat saa.
Siis keskenänne myös leipä jakakaa.

Kuuletko, kansa, saat kutsun elämään,
kun saapuu kuninkaasi, Messias nimeltään.
Vain hän Herra, hän kutsuu elämään. (VK 12:5,6)

Pirkko Poisuo
Kirjoittaja on Helsingin Malmin seurakunnan kappalainen.

Yleisöltä

Sydämellinen kiitos
merkkipäiväni muistaneille.
Maija Inki

Ylennyksiä

Kapteeni **Arto Toivanen** Lahdesta ylennettiin itsenäisyyspäivänä 6.12. **majuriksi**. Hän palvelee Hämeen rykmentissä ja on tällä hetkellä rauhanturvaajatehtävissä huoltopäällikkönä Bosniassa. Perheeseen kuuluvat tyttäret Ella ja Milla ja vaimo Sanna. Arton äiti Rakel Toivanen on syntynyt Rummunsuolla ja omaa sukuaan Heinonen.

Kuolleita

Rakkaamme

Antti HARTIKKA

* 6.9.1912 Kurkijoella
† 13.11.2006 Naantalissa

Kaivaten Sirkka
Juhani, Tiina ja Milla
sisarusket perheineen

Uskovan on hyvä elää
- ja hyvä kuolla.

Antti on saateltu iäisyysmatkalleen 2.12. Naantalissa Hakapellon kappelissa. Lämmin kiitos osanotosta. Kiitos Laitilan veljeskodin henkilökunnalle ystävällisestä huolenpidosta.

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - To 9 - 17
tai sopimuksen mukaan

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

NIMIPÄIVÄT

pe 15.12. Heimo
la 16.12. Auli, Aulikki, Aada
su 17.12. Raakel, 3. adventtisunnuntai
ma 18.12. Aapo, Aappo, Rami
ti 19.12. Iikka, Iiro, Iisakki, Isko
ke 20.12. Benjamin, Kerkko
to 21.12. Tuomas, Tuomo, Tomi, Tommi
pe 22.12. Raafael (talvipäivänseisaus)
la 23.12. Senni
su 24.12. Aatami, Eeva, Eevi, Eveliina, 4. adventtisunnuntai
ma 25.12. Joulupäivä
ti 26.12. Tapani, Teppo, Tahvo, Tapaninpäivä
ke 27.12. Hannu, Hannes
to 28.12. Piia, Viattomien lasten päivä

Kunniamerkkejä

Suomen Leijonan ansioristin itenäisyyspäivänä sai perusturvajoh-taja **Ritva Vainio** Vampulasta. Rit-van vanhemmat ovat Pekka ja Eila Ijas. Isä oli syntynyt Kurkijoen Tervussa. Äiti on ruoveteläisiä.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus
Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalko 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Kuinka pitkän ajan Kymppitonnia esitettiin MTV3:ssa?
2. Minä vuonna Suomen väkiluku ylitti neljän miljoonan rajan?
3. Mikä on maapallon pohjoisin kansa?
4. Kuka esitti papukaija G. Pula-ahoa?
5. Mitä tarkoitetaan Pieta-rin istuimella?
6. Millaista toimintaa aika-naan oli muilutus?
7. Mikä maapallon kolmes-ta valtamereistä on pie-nin?
8. Mikä Suomen kunta on Utsjoen aina rajanaapu-ri?
9. Mikä on Suomen ylim-män syyttäjän virkani-mike?
10. Mikä on vuoden ensim-mäinen liputuspäivä?

Muistettavaa

Lappeenrannan kurkijokelaiset. Joulunaluskahvittelu su 17.12. klo 13 Salme Hartikalla, Yhdysk. 8 A 9, Lappeenranta.

Tule mukaan syyttämään kynti-läsi menneitä sukupolvia muista-en ja kunnioittaen su 17.12. klo 16 Karjalaan jääneiden vainajien muis-

tomerkille Keski-Porin kirkkopuis-toon, jossa pienimuotoinen tilaisuus. Kaikki karjalaiset jälkipolviin ja ystävien tervetulleita.

Kurkijokelaisen poikkeukselliset aukioloajat. Joulukuun ti 19.12. klo 9-14, ke 20.12. klo 9-12 ja to 21.12. klo 9-12, **pe 22.12. suljettu.** Joulun ja uuden vuoden välillä toimi-tus on suljettu toimittajan loman vuoksi. Seuraavan kerran toimitus on auki tiistaina 2.1.2007.

15.12. Ja jos kerran te ru-koillessanne kutsutte Isäksi häntä, joka puolueettomasti tuomitsee kun-kin hänen tekojensa mu-kaan, niin eläkää juma-lanpelossa tämä muuka-laisuutenne aika. 1. Piet. 1:17

16.12. Anna meidän elää, me huudamme sinun nimeäsi. Jumala, Herra Sebaot, auta meidät ennallemme, anna mei-dän nähdä kasvojesi valo, niin me pelastum-me. Ps. 80:19-20

17.12. Kun Johannes vanki-lassa kuuli Kristuksen teoista, hän lähetti ope-tuslapsensa kysymään: “Oletko sinä se, jonka on määrä tulla, vai pitääkö meidän odottaa toista?” Matt. 11:2-3

18.12. Aivan oikein, ja minä sanon teille, että hän on enemmänkin kuin pro-feetta. Hän on se, josta on kirjoitettu: ”Minä lähetän sanansaattajani sinun edelläsi, hän raivaa sinulle tien.” Matt. 11:9-10

19.12. Palatkaa takaisin, te luopuneet lapset, minä parannan teidät luopu-muksestanne! “Herra, me tulemme luoksesi, sillä sinä olet meidän Jumalamme!” Jer. 3:22

20.12. Olemme rikkoneet Herraa, Jumalaamme, vastaan. Nuoruudestam-me asti tähän päivään saakka olemme tehneet syntiä, niin me itse kuin meidän isämmekin. Jer. 3:25

21.12. Meitä on siis pidettä-vä Kristuksen palvelijoi-na, joiden huostaan on uskottu Jumalan salai-suudet. Siltä, jolle on

jotakin uskottu, vaadi-taan, että hän osoittautuu luottamuksen arvoiseksi. 1. Kor. 4:1-2.

22.12. Älkää siis tuomitko ennenaikaisesti, ennen kuin Herra tulee. Hän valaisee pimeyden kätköt ja tuo esiin sydänten aja-tukset, ja silloin itse ku-kin saa kiitoksen Juma-lalta. 1. Kor. 4:5

23.12. Uskollisuus versoo maasta ja oikeus katsoo alas taivaasta. Herra antaa kaiken hyvän, maa antaa satonsa. Herran edellä kulkee oikeus, se valmistaa Herralle tien. Ps. 85: 12-14

24.12. Niin myös Joosef lähti Galileasta, Nasare-tin kaupungista, ja meni verollepanoa varten Juu-deaan, Daavidin kaupun-kiin Betlehemiin, sillä hän kuului Daavidin sukuun. Luuk. 2:4

25.12. Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskelläm-me. Me saimme katsella hänen kirkkauttaan, kirk-kautta, jonka Isä ainoalle Pojalle antaa. Hän oli täynnä armoa ja totuutta. Joh. 1:14

26.12. Mutta kun teidät luo-vutetaan viranomaisten käsiin, älkää olko huolis-sanne siitä, miten tai mitä puhuisitte, sillä teille annetaan tuona hetkenä sanat, jotka teidän tulee puhua. Matt. 10:19

27.12. Katsokaa, kuinka suurta rakkautta Isä on meille osoittanut: me olemme saaneet Jumalan lapsen nimen, ja hänen lapsiaan me myös olem-me. 1. Joh. 3:1

28.12. Kun Herodes oli kuollut, Herran enkeli ilmestyi Egyptissä Joose-fille unessa ja sanoi: “Nouse, ota lapsi ja hä-nen äitinsä mukaasi ja palaa Israelin maahan. Matt. 2:19-20

Pitäjäjuhlat

11.-12.8.2007 Loimaalla

Ensi vuoden kalenterit otetaan pian käyttöön. Laita heti elokuun 11.-12. päivien kohdalle ”Kurkijokelaisten pitäjäjuhlat Loimaalla”.

Perhe uutisia

Sakun ristiäiset

Saku Juhani Siltala syntyi 23.10.2006. Sakun vanhemmat ovat Satu ja Sami Siltala Espoosta. Satu Siltalan karjalaiset sukujuuret ovat Kurkijoen Lapinlahden kylän Kuikan tilalta, josta hänen äitinsä Sirpa Koivistoisen isä Israel Kojo lähti evakkomatkalle. Saku Siltalan kastoi 25.11. Espoossa Lep-pävaaran kirkossa Johanna Seppänen. Saku oli kastettaessa äitinsä sylissä. Sakun kummit ovat Sami Koivistoinen ja Heta Kojo. Äiti Satu Siltala kastettiin aikoinaan samassa kirkossa. Sakun isä on kotoisin Helsingistä. Kuvassa neljä polvea Kojon sukua: vasemmalta Israel Kojo, Satu ja Saku Siltala sekä Sirpa Koivistoinen.

Jouluna 2006

Kansat kapinoivat voisko heille rauhan tiu’ut soida

Kertoisivat sovinnosta rauhasta ystävyydestä

Sodansoitot mediasta poissa joulun sanomasta

Kaikki materian kivet kääntäin hengen välineillä

Näkyviksi näköalat avoimista ikkunoista

Muuttuvassa maailmassa odotukset yksinäisten

Orpojen ja osattomain huudot hädänalaisten

Tajuntoihin selkeytyisi avuntarpeet ajatuksiin

Mitä sykkii kodittomain yksinäisten sydämissä

Kansat kapinoivat voisko heille rauhan tiu’ut soida

Jaakko Louhi

Kolmikanta

Jälleen kerran on Parik-kalan Kolmikannan rajan-ylityspaikka neuvottelujen kohteena. Tällä kertaa Hel-singin Sanomat uutisoi 6.12., että Parikkalan tila-päinen rajanylityspaikka Etelä-Karjalassa halutaan muuttaa pysyväksi. Samal-la puunkuljetuksia varten perustettu raja-asema avau-tuisi muulle liikenteelle.

Parikkalan kunta selvit-tää avaamista EU-rahoituk-sen avulla. Myös alueen

Ilmoitus tuulien sanomissa

Ikääntynyt pariskunta haluaa vuokrata pysyvän asunnon ikitalviselta seudulta. Arv. vastauksenne mahdollisimman pikaisesti osoitteella: Herra ja Rouva Joulupukki Korvatunturi, SUOMI

Lyyli Nevanperä

Vanhan jouluruno

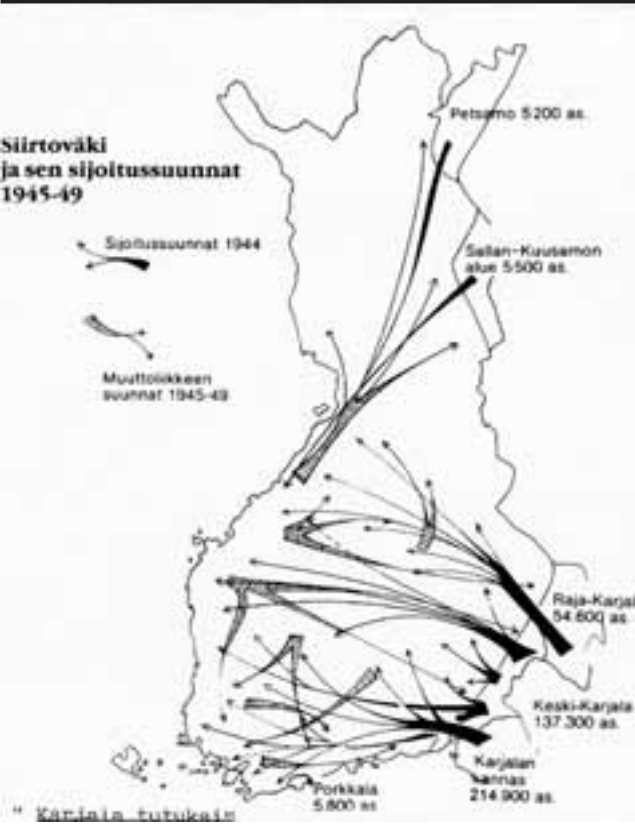
Tarpeeton huoli näin vanhan huvipuoli on keinutuoli ajoittain toimii suoli - ja vihamieskin kuoli.

Kauko Koivisto (78 v.)

maakunnat ovat muutoksen kannalla.

”Haluaisimme ensi vai-heessa Kuusamon mallin toimimaan, eli yrityslytityk-set ja rajoitettu turistiliiken-ne pitäisi saada mahdolli-siksi”, kertoo elinkeinojoh-taja Aune Ritola Grahn Pa-rikkalan kunnasta Helsin-gin Sanomille.

Kaakkois-Suomen raja-vartiosto olisi valmis kokei-luun, jossa matkustajalii-kenne sallittaisiin. Näin nähtäisiin raja-aseman avaamisen todellinen tarve.

Siirtoväki

Sotiemme jälkeen 1940-luvulla siirtolaisten määrä oli lähes puoli miljoonaa, kun otetaan lukuun koko maan siirtolaiset. Täytyy kiittäen tunnustaa sijoituk-sen onnistuneen kitkatto-masti, paitsi suomenruotsa-laisilla seuduilla oli hanka-luutta. Näin itse kokeneena voin sen sanoa. En moiti väestöä, joiden vanhuksilla oli kielivaikeuksia.

”Evakko-Kristuksen” Kristus Pantokratorin ku-vaa ryhdyttiin jakamaan

siirtolaisille sotien jälkeen, kun ihmiset olivat joutuneet luopumaan kodeistaan. Se oli sen ajan kriisipalvelua. Muuta todellista kriisiapua en ainakaan minä saanut. Tai eipä sitä ollut aikaa ja innostusta paneutuakaan sellaiseen. Jokaisella tuon ajan ihmisellä oli oma krii-sinsä ja tarpeensa selviytyä eteenpäin päivä kerrallaan.

Hyvää joulun aikaa ja uutta vuotta 2007.

Aino Koppi

Nuoruuden ystävät Hiitolasta

Anna Slöör (o.s. Kokko) Kavonsalmelta (kuvassa oikealla) ja Hilja Tutti (o.s. Hänninen) Ulaskanniemestä Annan 95-vuotispäivänä 25.10.2006. Hilja Tutti täytti kesällä 100 vuotta. Toivomme heille mukavia lisävuosia ja terveyttä ja pirteyttä edelleen.

R. K.

Syntymä-juhlan aikaan

On kodissa lämpöä, avaruutta.

Tekniikka toimii, ruokaa riittää.

Kissat ja koiratkin osansa saavat ravinnosta, mainosten mukaan.

Niillä on pehmoiset paikkansa kodissa, jota ei ole turmeltu sodissa.

Mutta missä täällä on lapsen paikka? Eikö hänelle ole vielääkään tilaa?

Lyyli Nevanperä

SUDOKU

Joko tunnet Sudoku-tehtävät? Tästä voit aloittaa. Tehtävässä lisätään nume-roita 9x9-kokoiseen ruu-dukkoon. Osa numeroista on jo valmiina. Tarkoituk-sena on sijoittaa jotkut nume-roista 1-9 tyhjiin ruutui-

hin niin, että jokaisella pys-ty- ja vaakarivillä sekä 3x3-kokoisissa laatikoissa esiin-tyy kukin numeroista vain yhden kerran. Tehtävä rat-keaa loogisesti päättelämäl-lä, mikä numero sopii tai mikä ei sovi kuhunkin ruu-tuun. Onnea tehtävän rat-kaisemiseen. Oikea vastaus seuraavassa Kurkijokelai- sessa.

		5			3	1	
4		2	6	5			
7						6	5
			7			2	
	3		8		4		7
	9			3			
3	5						1
			8	1	5		9
	2	8			6		

Kauniina lainehtivat kul-lankeltaiset viljavainiot. Täyteläiset tähtkääpät huojuvat hienoisessa tuulenvireessä. Olivat jo pitkään odottaneet niittäjää, jota ei sinä vuonna lopultakaan tullut.

Aurinko lahjoitti lempeitä säteitään tasapuolisesti jokaiselle lähtijälle. Säteet suodattuivat kauniisti muutaman poutapilvenhattaran lomitse, ilma oli lämmin kuin keskikesällä.

Toisaalta kaikki, luonnon kauneus, auringon sädekimput ja lämpö, olivat kuin hornanhenkien pahan-suopa henkäys. Miksi, miksi... miksi...

Kyläläiset toivat maati-aislehmiään Tähtisen lesken vähän päälle neljän hehtaarin peltotilkulle. 173 ammuu pisteli halukkaasti vehnän ja kaurantähkiä suihin. Tietämättään tankkasivat itsensä tuhdisti, tulevien, uuvuttavien päivien varalle. Eivät ne sitä herkkua luvan kanssa olleet ennen saaneet.

Nyt ei ollut millään enää väliä. Käsky oli käynyt. Oli tullut aika jättää lopullisesti koti ja ne aitat, joissa nuoret tytöt sydän syrjällään olivat odottaneet kosijoitaan priduaanot orsilla riip-puen. Kukaan ei enää siellä matalan oven takana kolkutellut ja lukenut pyrkimälu-kujaan. Vaikkapa tähän tapaan: ”Oiskoha siellä tyttö sommii, ketkä ei ois toise ommii?” Pyrkijä olisi voinut runoilla näinkin: ”Mummois lask vaijjais, äitiis lask issäis, laske sie ap-
piukkois poikii!”

Ne ajat olivat auttamatta takana. Muistoja, muistoja vain...

Lähtövalmisteluja

Nurmirinteellä, aitan päädyssä seisoivat Vallu, valjastettuna kovapyöräisten karrujen eteen. Kärryn peräosan lautoihin Eini ruuvasi kovalla kiireellä Alfa Laval –separaattoria. Vähän oli vaikeuksia, mutta upposivathan ne paksut ruuvit viimeinkin. Kyllä koulunkäynyt karjakko tiesi, mitä matkalla kipeimmin tarvittaisiin ja mistä eniten olisi myös hyötyä. Ensimmäisten joukossa hän muisti laittaa myös sahan, kirveen, vasaran ja naulapurkin.

Ruosteinen peltipurkki piti sisällään erimittaisia nauloja ja jotain muuta ”miehistä” rihkamaa. Saat-taisivat olla suureen tarpeeseen matkan aikana. Mat-

kan kestokin oli täysin tuntematon. Määränpää tuntui olevan hyvinkin kaukana tuntemattomassa horison-tissa.

Kärryillä oli myös muu-tama jauhosäkki. Puuputylinen suolattua sianlihaa ja jokaisen lähtijän vaatesäkki, sekä eväskorit. Ja kirmu tiettenkin.

Suuri valkoinen, aikoi-naan sokerisäkinä toiminut tiivis puuvillasäkki piti nyt sisällään jokaisen eniten arvostaman omaisuuden. Käsilaukut sisältöineen, arvotavarat ja korut. Sitä alettiin ilman erillisso-pimusta kutsua rahasäikiksi.

Otettavaa olisi riittänyt paljonkin, vaan kun kärryihin ei mahtunut. Suuret maitotonkat, ämpärit ja lypsijakkarat veivät paljon tilaa. Etuosaan piti vielä jäädä sopivankokoinen paikka 10-vuotiaan hevosemiehen, Poutasen Laurin takapuolelle.

Kun evakuointikäsky pari viikkoa aiemmin oli tuotu, kyläläiset olivat pitäneet kokouksen. Siellä karjaa kuljettavan matkan johtajaksi tuli valituksi meidän äiti Eini Dagmar Tähtinen (s. Kesseli). Asiaa kyläläiset perustelivat: ”Hän on käynyt kaksivuotisen karjanhoitokoulun priimuksen papereilla ja tuntee paljon myös lääkinneillistä puolta.”

Se oli sillä selvä. Koko kylän väki luotti siihen, että hän oli ainoa, joka varmuudella pystyisi heidän liikku-
van omaisuutensa luotsaa-

Onerva Puro: Hyvästi koti ja leikkikalliot Osa 1

maan pois sodan jaloista. Jonnekin ennalta tuntematomaan määränpäähän. Ja hänen katsottiin olevan ainoan, joka sen rääkin myös kestäisi.

Mukaan löhtijät

Siinäkin tuli jo vastaan ensimmäinen koettelemus, mistä löytyisi apuvoimia karjalauman perässä tallustamiseen ja niitten hoitoon. Heidätkin piti koota ”jät-teistä”, niistä jotka suinkin pystyttiin irrottamaan vielä tärkeämmistä tehtävistä.

Lopuksi Einin itsensä lisäksi olivat koossa Ida Kähkönen, Anna Ijäs, Laina Riikonen ja hännänhuippuna minä, karkulainen, Eini-
nintytär Tähtinen. Ensimmäisestä yöpymispaikastamme Haapavaarasta tuli vielä mukaan minua parisen vuotta vanhempi Nieli-käisen tyttö, jonka etuni-meä en enää muista. Sitten meitä lypsäjiä olikin kasas-sa jo kuusi kappaletta.

Lauri ei osannut lypsää,

hän hoiteli vain hevosta. Siinä taisi olla ihan kylliksi työtä kymmenvuotiaalle. Vallu oli jo vanha hevonen ja säyseä käsitellä. Ei pääs-syt Vallukaan vanhuudenlepoon, siltä vaadittiin vielä suuri työpanos.

Kyläläisiä pyöri sekä pellolla että ylhäällä Nurmirinteen mäellä. ”Onks kaikk tarvekalut varmasti keralla? Onks siul piirasta? Mie vähä leivoin. Otaha tästä, saatta männes vähä syyvvä.” Nyssäkän antajalla juoksivat suuret kyynel-karpalot poskilla ja ääni puuroutui... ”Taivaanisan siunausta matkalle.”

Kaikki alkoi olla valmis-ta. Eini halasi Vallua kau-lasta ja kuiskasi sen korvaan: ”Kuule, Vallu, myö ei päässä ennää millokaa tän-ne takasii... ainankii se mustan auringon isä, moko-makkii aasialaisen kosmi-sen kulttuurin alkulima, oi-kea limanuljaska sekä sen juoksupojat ja muut pahat vallanhimoiset ihmist tah-

toot silviisii...”

Sydäntäsärkevä huokauspääsi Einin huulilta, kun hän loi viimeisen silmäyksen kotimökin päätyikkunaan. Sinne jäivät verenpi-sarat ja palsamit ojentelemaan kukkaloistossa kylpeviä oksiaan. Sinne jäi koti... ja kauniit muistot. Rakkaudella rakennettu pieni kotipesä... Kuristava möhkäle painoi kurkkua...

Pieni nykäisy Vallun ohjaksista, ja pian koko lähti-jäjoukko oli koossa pellon laidalla. Siellä joku ehdotti, että laulettaisiin porukalla lähtiäisiksi Karjalan kun-naat, kun vielä oli niin iso määrä kylän väkeä yhdessä koolla.

Jo Karjalan kunnailla lehtii puu, jo Karjalan koivikot tuuhettuu. Käki kukkuu siellä, ja kevät on, vie sinne mun kaihoi pohjaton...jatoon...

Eihän siitä mitään muuta tullut kuin itkujen ja huokausten kuoro. Yritystä oli, mutta ei päästy alkua pittemmälle, kun se tyrehtyi. Jokaisesta tuntui, kuin oisimme seisonet avonaisten haudan äärellä, johon oli juuri laskettu läheinen omainen. Siitä alkoi meidän ”Via Dolorosamme”. Hyvästi koti... lopullisesti...

Lähtöaika 5.9.1944 klo 14

Nyyhkytysten saattelemana karavaani lähti matkaan. Nuori hevosemies letkan vetäjänä. Aluksi nuorimmat lehmistä tekivät sirkushyppyjä tienvarsipelloille. Aikaa myöten nekin oppivat säästelemään kinttujaan, huomasivat, työstähän tämä käy. Oli tietenkin itsestään selvä asia, että minä toimin juoksutyttonä aina, kun sellaista tarvittiin. Nuorin sakista.

Eikä 12-vuotiaan äly siihenkin riittänyt, että omaloitteisesti olisin laittanut taskuun lyijykynän ja pienen sinikantisen vihkon. Äiti sitä oli ehdottanut ja käskennyt merkata siihen yöpymispaikat ja muutkin tärkeät asiat matkan varrelta. Onneksi. Ei minun pääkoppani vinttikomerossa niin paljon tallentavaa hyllytilaa ollut, että ne paikat pelkästään siellä olisivat pysyneet. Taitavat kuitenkin olla hyllyt vähän vinos-sa, sieltä on tippunut paljon hyödyllistäkin asiaa jonnekin.

Letka lähti venymään Aromäestä kohti Haapavaaraa. Kaikki mahdolliset

oikotiet hyväksikäyttäen. Sehän oli vielä jokaiselle tuttua seutua. Suunnistettiin kohti Simpelettä ja Parikkalaa.

”Kyllä tämä ankea olostästä vähitellen helpottaa, kunhan päästään pois tuista maisemista. Onneksi ei enää ole kulleroitten kunkinta-aika. Miten täältä sitten malttaisi lähteä, jos niitä olisi kennäät keltaiseenaan? Mutta nyt ei passaa ajatella juhannusta ja käen kukkumia lisäpituuksia elämäntähteen. Eletään nyt vain tätä päivää. Hempeilyt on jätettävä sikseen.”

”Mie ajattelin mielessäni tällviisii: männää ensittäi Simpeleelle. Siel assuu miun Alina-täti. Kyll hää varmasti antaa meidän levätä häne luonaa. Parikkalas assuu miun serkkuin, saaha myö sieltäki välele ainankii korviketta, jos ei muuta.”

Haapavaarassa Sokeron talossa meidät otettiin vastaan kuin kunniavieraat. Jokainen mukanaamme kulkenut elävä olento sai myös kunniavieraan kestituksen. Olihan siihen tietenkin syy-nä sekin, että muutaman päivän sisään myös heidän lähtönsä varmistui. Sinne ne kaikki jäivät heiltäkin. Kohtalonyhteyttä tunnettiin puolin ja toisin.

Maantietä mittattiin, satoi taikka paistoi. Yöpymispaikat osoittautuivat oikeiksi ihmisluonteen mittareiksi. Niissä ympyröissä meistä jokaisesta muodostui hyviä luonteitten tuntijoita. Jo pelkkä naamataulun näkeminen ja nenän asento ilmoitti omistajastaan paljon.

Joskus suu avautui kuin hornan kuilu, ja sieltä sinkoutuivat esille sanat: ”Perkeleen ryssä! Painukaa takaisin sinne, mistä olette tulleetkin. Piruako tänne tullette häiritsemään kunnan ihmisiä ja kerjäämään...” Kiukku kuroi suupieliä, ja silmät sikkuralla kurttuisen otsanahan alta singottu lause melkein salpasi hengityksen.

Einin sisu kuohahti nois-sa tilanteissa. Teki mieli singota takaisin samalla mitalla. Toivotaan, että punanutut vielä lanaavat teidänkin tontin... Jätti kuitenkin ääneen sanomatta.

Jossain auttamishalu oli ylitsevuotavaa. Sekin näkyi myös kasvoista. Eräs yöpymispaikka oli noitten kahden välimuoto.

Yritin ainakin...

Lieneekö sairastuminen tuonut lisäpuhtia, olen mielestäni tehnyt voitavani meiltä väkivalloin siepatun Karjalamme suhteen.

Olin lähes parikymmentä kertaa vääntänyt uusiksi viimeisen evakkotai-paleemme. Olin korjannut lauserakenteita ja miettinyt oikeita pilkunpaikkoja. Reitistä piirsin kartankin oikein kuvamustekynällä. Sitten kirje oli postitusta vaille.

Kuoren päälle kirjoitin: Presidentti Tarja Halonen. Mukaan laitoin myös tervehdyksenä toiveen muistaa meitä evakkoja, jos hänen toimikaudellaan Karjalan palautuksesta neuvotellaan.

Kirje jäi pöydälle. Minulle tuli stop-merkki eteen vähäksi aikaa. Leikattiin, ”myrkytettiin” moneen kertaan. Aikoi-vat kai minusta väsätä suurehkoa neulatyynyä... mitä lienee.

Siinä vaiheessa ajattelin: ”Jääköön pressa tuota kirjettä vaille – kun en

kumminkaan vastausta siihen itse ehdin nähdä.”

Toisin kävi. Kun tämän evakkotyön aika ei vielä ollutkaan lähteä lopulliselle matkalle, niin kirje lähti postilaatikoon joskus viime huhtikuussa. Vastauksen häneltä sain 10.5. Olin kovasti yllyttynyt hänen kirjeestään. Ja tietysti ylpeäkin, nokka nousi ainakin pari senttiä!

Joten nyt voin huokaista helpotuksesta: voitavani olen tehnyt. Enempää ei meikälinen voi sen asian eteen tehdä.

Jossain muodossa, paljon lyhyempänä olen tämänkin joskus lehteen kirjoittanut. Tässä versiossa kuitenkin on mukana kaikki, mitä siitä matkasta muistan. Joten, kerran vielä: ”Hyvästi koti”, kirjoitti Einin tyttö Onerva.

Hyvää joulua ja terveitä päiviä tulevalle vuodelle, toivoo

Onerva Puro

Vampulan Karjalaiset säilyttää nimensä

Vampulan Karjalaisten syyskokouksen tärkeim-mäksi asiaksi nousi uusien sääntöjen hyväksyminen. Suurin muutos on siirtyminen kahden kokouksen käytäntöön. Säännöt hyväksyttiin yksimielisesti.

Seuran nimen muuttaminen aiheutti sen sijaan vilkasta keskustelua. Muuta-

missa seuroissa nimeksi on otettu Karjalaseura. Tällä tavoitellaan sitä, että seuran toimintaan saataisiin mukaan myös Karjalasta kiinnostuneita jäseniä, vaikka he eivät olisikaan syntyperäisiä karjalaisia. Keskustelu ei kuitenkaan johtanut muutokseen, vaan seuran nimi säilytetään ennallaan.

Vampulan Karjalaiset pyrkivät elvyttämään tulevana vuotena tupailtatoimintaa. Yhdistys tulee retkeilemään Kurkijoki-museossa ja Sarka-maatalous-museossa Loimaalla. Kesän toimintaan kuuluu saunailta Köyliössä ja seurakunnan kanssa tullaan järjestämään perinteiseen tapaan

yhteinen kirkkoilta.

Seura on mukana tuttuun tapaan Vampula-viikolla järjestäen suuren suosion saavuttaneen kyykkäturna-uksen. Juhlapäivinä seuran edustajat vievät kynttilät Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä Vampulan kirkolle.

Kokouksessa puhetta

johti Paavo Tuunanen ja sihteerinä toimi Kaarina Leppämäki niin mallikkaasti, että heidät valittiin myös seuran puheenjohtajaksi ja sihteeriksi. Erovuoriset jäsenet Mirja Uotila, Mikko Mylén ja Tuulikki Sipilainen valittiin uudelleen.

Jäsenmaksuksi hyväk-

syttiin kuusi euroa, johon sisältyy Karjala-kortti sekä Karjalan Kunnaat –lehti. Perheenjäseniltä maksu on kolme euroa. Jäsenmaksujen keräämisestä huolehtivat Tuulikki Sipilainen ja Mirja Uotila.

Satu Ojala

Joulupukin pajassa

Sisarukset Pinja, Peppiina ja Petrastiina olivat jo vähällä epäillä koko joulupukin olemassaoloa, kunnes pääsivät itse tutustumaan ja omin silmin näkemään ukon työpajaan. Jos suuremmilta loppuikin ”ihan varma” usko, niin Peppiina jaksoi kannustaa isosiskojaan pukin olemassaololla.

Nyt kun tällä hetkellä on luntakin maassa (kirjoitettu marraskuun alussa, toim. huom.), ellei jouluun mennessä sula pois, on pukin tulo pulkkakelillä ihan varmaa. Mutta täällä länsirannikolla saattaa tuo sääkin tehdä tepposensa, eletäänhän nyt EU:n aikakautta, ja kaikki on toisin kuin ennen vanhaan!

Koska itsekin olen jouluihminen, pidän myös joulupukista paljon. Hevonenkin saattoi ennen vanhaan tulla pukin ajokkina kysymyseen. Nykyisin ei juuri he-

vosia näe näissä hommissa kuin ehkä jossain kaukana maaseudulla.

Kaikesta huolimatta joulu lähestyy, oli lunta tai ei, ja joulumieli kohoaa jokaisen sydämeen ja sieluun. Kaupoissa törmää toinen toistaan ihanampaan lahjavinkkiin, onhan joulu lahjojen ”vaihtamisen” aikaa. Niitä saadaan ja annetaan. Ihan hieno tapa sinänsä. Iän myötä tuo hyödyllinen saaminen tuntuukin mieltä. Voitaitsiinkin ottaa tavaksi jouluna lasten ohella vanhusten huomioiminen. Kuitenkaan ei saa lapsia unohtaa. Lapsuuden aika kestää vain lyhyen ajan. Ja mikäs onkaan vanhuksillekaan parempi lahja kuin nähdä lasten kirkkaiden silmien loistavan ilosta ja jännityksestä? Tervetuloa JOULU 2006 jokaiseen kotiin ja sydämeen. Terveisin

Aino Koppi

Pinja, Peppiina ja Petrastiina pääsivät joulupukin työpajassa itsensä joulupukin kanssa samaan kuvaan. Kuva Tonttu Touhukas.

Joulun värit

Vihreänä kaunis joulukuusi tuo joka tupaan pihkantuoksuaan. Joulutunnelma on joka vuosi uusi, unohdu se meilt ei milloinkaan.

Punainen on joulutontun puku, punainen on joulupukkikin. Ei joulunaikaan tonttunjoukko nuku, yhteen kokoontuu myös sukukin.

Keltainen on valo kynttilöiden, syttyvät ne liekeihin lämpimien. Kuu ja tähdet valona on öiden, kirkastaen sielun, mielenkin.

Valkoisena lumihanki hohtaa, valkoinen on siipi enkelin. Joulun salaisuudet jokainen kai kohtaa, valkeuden toi Jeesus-lapsikin.

Hopeainen kuusen latvatähti, loistaen kuin kruunu kuninkaana.

Sitä kohti ammuin joskus lähti myöskin tietäjät nuo itämaan.

Kimaltavaa pitkää kultanauhaa lapset kietoo kuusenoksiihin. Mahtavasti urkuin äänet pauhaa, tunnelmaa on täynnä kirkkokin.

Vaikka vuoden pimeimpään aikaan meillä joulujuhlaa vietetään, värit kuitenkin, ah, mitä aikaan saikaan: pimeyden synkän väistymään.

Terttu Ketola

Osaammeko enää nauttia pienistä asioista? Huomaammeko, kuinka helposti se voi tapahtua? No, joulu on ainakin se ajankohta vuodesta, jolloin tämä on mahdollista, kunhan vain annamme itsellemme luvan heittäytyä mukaan ajatellen:

Minä näen...

joulun värit, kuusen vihreyden, punaiset joululiinat, tummansinisen taivaan kirkkaine tähtineen, hopean hohteen kuusen latvatähdessä, lumen valkeuden, kynttilöiden lepattavat liekit.

Minä kuulen...

tutun jouluvirren ”Enkeli taivaan lausui näin”, joulusaarnan: ”Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, Kristus Herra”, kauniit joululaulut laulaen itsekin mukana, joulukellojen soivan, pakkasen paukahtavan ulkona, enkelikellon tai tonttulakin kulkusen helähdysten, joulupaperien salaperäisen rapinan.

Minä haistan...

kuusen tuoksun, kynttilöiden tuoksun, jouluruokien ja leivonnaisten tuoksut, paistuvien pipareiden nei-

Tule joulu kultainen

likkaisen tuoksun, rusinoiden, pähkinöiden, kuuman jouluglögin tuoksun, hyärintin ihanan tuoksun.

Minä maistan...

jouluisen riisipuuron ja rusinasopan, lanttulaatikon, kinkun ja kaikkien jouluruokien maun, kuuman kahvin joulutorttujen kera,

jouluglögin höyryt mukis-sa, joulun maut.

Minä tunnen...

iloa joulun valmistamisesta, ystävien muistamisesta joulukortilla, sormisani joulupakettien pehmyden, kun sinne lämpimiä sukkia käärin, hartautta joulukirkossa, jossa urut mah-

tavasti pauhaavat, joulun rauhan saapuvan, joulun salaisuuden.

Se on täällä taas: joulu. Iloitkaamme siitä aidosti lapsen lailla kaikilla aisteilla.

Mutta... Miten usein tuo kaikki unohtuukaan kiireeseen ja kaikkeen tohinaan? Ryntäilläään paikasta toi-

seen tuhat asiaa mielessä. Surraan, ehditäänkö saada kaikki ajoissa tehdyksi. Luettelo on pitkä! Eiköhän vähempikin riittäisi?

Melkein alkaa pareminkin kiukuttaa, kun jo marraskuun puolessa välissä tavarataloihin ilmestyy tuo pahvinaamarinen pillepukki. Viedään joulusta ilo.

Minä ainakin tahdon sen entisajan tunnelman, sen ihan oikean pukin. Mitäs siitä, vaikka sen ääni joskus ihan selvästi muistutti naapurin sedän ääntä tai mitäs siitä, että joskus sillä oli sammanlaiset huopikkaat kuin isällä ja nurin käännetty turkki ja hattu, joissa oli jotain tuttua? Miten monta kertaa ”sattuikaan” isä olemaan juuri silloin syöttämässä ja juottamassa Pollea, kun joulupukki ehti poiketa taloon? Isä parka, joka ei ehtinyt nähdä pukista vilaustakaan, oli vain joskus kuullut kulkusten kilisevän, kun pukki mennä viiletti toiseen taloon.

Se lapsuuden joulupukki merkitsi niin paljon: odotusta, jännitystä, vähän pelkoa, mutta myös iloa ja lämpöä, läheisyyttä, salaperäisyyttä, uteliaisuutta ja melkein pä mystillisyyttäkin. Se oli kuitenkin se ihan

oikea joulupukki.

Ei silloin osattu mitään ”lahjavuorta” odottaa ja toivoa. Uudet lämpimät villasukat ja lapaset, muutama kaunis kiiltokuva, uudet lettinauhat tai se jollain ihmeen tavalla niin salaperäisesti ennen joulua kadonnut nukke, joka oli saanut uuden pään ja uudet vaatteet. Se oli sitä aitoa lapsen iloa. Se riitti. Oltiin tyytyväisiä.

Aloitetaan joulun odotus ensimmäisestä adventista. Lauletaan Hoosiannaa, joka tarkoittaa lähelle tulemistä. Ihmiskunnan suurin juhla on tullut lähelle. Vuoden pimeimpänä aikana saamme iloita joulun valoista.

Otetaan joulu vastaan tällä kertaa aistit avoimina. Iloitaan pienistä asioista. Nautitaan hiljaisuudesta ja joulurauhasta, jonka Suomen Turku julistaa. Lauletaan kaikki lapsuudesta tutut vanhat joululaulut. Katselemaan kynttilöiden lepattavia liekkejä.

Muistellaan lapsuuden jouluja Karjalassa.

Oikein hyvää adventin aikaa jokaiselle Kurkijokelaiselle lukijalle. Siunausrikasta vuotta 2007.

Terttu Ketola
Noormarkku

”Joulupukki, joulupukki, valkoparta vanha ukki. Eikö taakka paina selkää? Käypä tänne, emme pelkää. Joulupukki, joulupukki, valkoparta vanha ukki. Viivy vielä pieni hetki, vaikka onkin pitkä retki.” 2,5-vuotiaan Päivi Ketolan ”ihan oikea pukki” jouluna 1965 Helsingissä.

Toivotamme kaikille sukulaisille, ystäville ja tuttaville

Hyvää ja Rauhallista Joulua sekä Onnellista Uutta Vuotta 2007

Kurkijoki

Kirsti (s. Kylliäinen) ja Paavo Aaltonen, Vätikkä ja Köyliö – Köyliö

Teuvo ja Aili Ahokas, Mikrilä ja Johannes – Loimaa

Anna (s. Merta) ja Eino Anttila, Marianvaara ja Loimaa – Lavia

Helena Aro, äiti Helmi (s. Hämäläinen) Titosta ja isä Arvi Aro Elisenvaaran Sopesta – Turku

Ilmari ja Hilikka Hamunen, Lapinlahti – Oripää

Carita ja Pertti Hartikka, Otsanlahti – Mäntsälä

Risto ja Sirkka Hartikka, Otsanlahti ja Karinainen – Pöytyän Kyrö

Mikko O. ja Anja (s. Tuppurainen) Heinonen, Räihävaara ja Kuopion maalaiskunta – Ylivieska

Tyyne Helminen (s. Kojo) perheineen, Lapinlahti – Iitti

Raija Hjelm (s. Hartikka), isä Otsanlahdelta – Humppila

Ritva (s. Hongisto) ja Eino Hyvönen, Mellilä ja Uukuniemi – Loimaa

Erkki ja Saimi (s. Hämäläinen) Häyhä, Aromäki – Loimaa

Maija (s. Häyhä) ja Valto Inki, Savi ja Aura – Turku

Taisto ja Vieno (s. Laurinen) Jantunen, Marianvaara ja Suojärvi Ignoila – Tuulos

Aune ja Toivo Järvinen, Metsämaa ja Sorjo – Loimaan Metsämaa

Kalakurjet

Hilikka ja Veikko Kalin, Somero ja Huutomäki – Vanhatie 12, 31400 Somero

Unto Kaukonen, Elisenvaara Palonen (Haapavaara) – Isokyrö

Eevi Kemppinen, Aromäki – Loimaa

Alli Kihlanki, Elisenvaara – jouluna Floridassa, Loimaa

Eeva Kohopää (s. Kojo) perheineen, Lapinlahti – Valkeala

Terttu ja Aaro Kojo, Juupajoki ja Tervu – Juupajoki

Israel Kojo perheineen, Lapinlahti – Espoo

Pentti Kojo perheineen, Lapinlahti – Jaala

Urpo Kojo perheineen, Lapinlahti ja Hiitola – Loimaa

Kerttu Kopsa ja Aini Karppinen, Marianvaara – Alastaro ja Punkaharju

Elsa (s. Kemppinen) ja Väinö Koskinen, Aromäki ja Loimaa – Loimaa

Helli Kulmala (s. Vehviläinen), Mikrilä – Loimaa

Martta Kuokkanen (s. Vavuli) perheineen, Soskua – Jaala

Kurkijoen Marttayhdistys ry

Adam ja Eeva (s. Ahokas) Kylliäinen, Titto – 39800 Kesälahti

Kerttu Kylliäinen, Elisenvaaran Palonen – Järvenpää

Tyyne (s. Ronkainen) ja Johannes Kähkönen, Pohjii ja Aromäki – Loimaa

Aili (s. Silvennoinen) ja Martti Laine, Luhovaara ja Loimaa Seppälä - Loimaa

Elsa Lankinen (s. Lukka), Haapavaara ja Alho – Mellilä

Lauri ja Tuula (s. Suikkanen) Laukkanen, Laurin isä Ihojärveltä ja äiti Titosta, Alastaro ja Joutseno – Raisio

Veijo ja Linnea Laukkanen, Elisenvaara ja Kotka – Helsinki

Loimaan Karjalakuoro

Loimaan Seudun Karjalaseura ry

Aili (s. Pajari) ja Jaakko Louhi, Mikrilä ja Heinävesi – Vaasa

Mellilän Karjalaiset ry

Martti ja Leena (s. Karjalainen) Martti Meskanen, Korpiselkä ja Leenan vanh. Sakkolasta - Mellilä

Maila (s. Toiviainen) ja Unto Miikkulainen, Savii ja Elisenvaara – Loimaa

Elvi Miikkulainen, Elisenvaara – Loimaa

Aili Nevanperä (s. Turunen), Lopotti – Ilmajoki

Anna-Maija Nurminen-Lempinen (s. Mielonen) perheineen, isä Aromäeltä – Espoo

Eino ja Marjatta (s. Hannus) Orpaa, Soskua ja Ikaalinen – Espoo

Helvi Paavilainen perhekuntineen – Loimaa

Paula Penttilä perheineen – Lappeenranta

Pirkko Piik (s. Siira) perheineen, Savii – Lappeenranta

Kirsti (s. Nielikäinen) ja Otni Pitkäaho, Alho ja Toivakka - Toivakka

Anna Poskiparta, Marianvaara – Loimaa

Marjatta Poskiparta ja Pentti Kemppinen, Marianvaara ja Savoja – Loimaa

Onni ja Maila (s. Rouhiainen) Poskiparta, Rummunsuo ja Räisälä – Loimaa

Raili ja Erkki Poutanen, Utajärvi ja Tervu – Vampula

Hellä Rantala, Haapavaara – Turku

Leena Rantala (s. Kojo) perheineen, Lapinlahti ja Hiitola – Tampere

Bertta Repo, Alho – Simpele

Saini ja Martti Repo, Loimaa ja Elisenvaara – Loimaa

Pirkko (s. Tirri) ja Pekka Riikonen, molemmat Otsanlahdelta – Pöytyä

Aili Ronkainen, Pohjii – Pöytyä

Timo ja Hannele Rouhiainen perheineen, Timon isä Raholasta – Oripää

Ester Salonen (s. Kylliäinen), Elisenvaaran Palonen – Järvenpää

Leena (s. Poutanen) ja Aarno Salonen, Leenan vanhemmat Tervusta, Vampula ja Lahti – Virttaa

Maija (s. Piiparinen) ja Eemeli Sillanpää, Luhovaara ja Alastaro – Alastaro

Eeva ja Arvi Silvennoinen, Pielisjärvi ja Luhovaara – Loimaa

Pauli ja Lilja (s. Laakso) Sinkkonen, Aromäki ja Ilmajoki – Loimaa

Laila (s. Syrjänen) ja Kalle Suutarinen, Marianvaara ja Metsikko – Vantaa

Onni ja Irmeli (s. Laukkanen) Suvanto, Irmelin isä Ihojärveltä, Perniö ja Alastaro – Turku

Irja (s. Torvinen) ja Ahti Teräväinen, Ihojärvi ja Kaukola – Loimaa

Tauno ja Liisa (s. Pölkki) Tukia, Haapavaara ja Alho – Piiikkiö

Ritva Wahlman (s. Tirri), Otsanlahti – Pori

Varjuksen Vilho ja Kerttu, Varjuksentie 205, 29250 Nakkila

Aino Vehviläinen (s. Lukka), Haapavaara – Imatra

Jukka ja Anna-Maija Veikkolainen, Jukan juuret Kurkijoella ja Anna-Maijan Raudussa – Loimaan Kojonkulma

Eino ja Rauha Vepsä, Haapavaara ja Juuka – Loimaa

Leena (s. Möltsi) ja Jukka Virtanen, Rahola ja Halikko – Loimaa

Eila (s. Kalttonen) ja Yrjö Väisänen, Alho ja Aromäki – Loimaa

Esteri (s. Nielikäinen) Äikää, Alhonsalo – Loimaa

Kari ja Tuire Äikää perheineen, Karin vanhemmat Kurkijoelta ja Tuire Salosta – Loimaa

Hiitola

Hiitolan Pitäjäseura ry, Pori sekä sen hallitus ja jäsenet kautta koko Suomen

Jouko ja Arja Hämäläinen, Joukon isä Kilpolansaaresta ja äiti Hiitolankylästä – Noormarkku

Rauni Kaija (s. Tutti), Mustola – Ulvila

Terttu (s. Tattari) ja Kauko Ketola, Nehvola ja Pori – Noormarkku

Kalevi ja Toini Kokko, Lumivaara, Oinaanvaara, Hiitolankylä – Ulvila

Aino (s. Ijäs) ja Arvo Koppi, Pukinniemi ja Imatra – Noormarkku

Raija (s. Tattari) Laaksonen ja Viljo Ylönen, Nehvola ja Parikkala Lamminsalo – Pori

Mauri ja Tuija Lankinen, Kavonsalmi ja Ulvila – Kullaa

Kalevi Manninen, Kuoksjärvi – Ulvila

Milja (s. Hänninen) ja Heimo Peltomaa, Ulaskanniemi ja Kullaa – Pori

Sinikka (s. Piippu) ja Mikko Rajainmäki, Tujula ja Kullaa – Pori

Pauli Salmelainen, Kuoksjärvi – Tampere
Ritva Sirkesalo, Sääksmäki – Tampere

Ritva Tillqvist (s. Tattari), Nehvola – Lahti

Airi (s. Tattari) ja Pertti Vihavainen, Nehvola ja Haapalahti – Kullaa

Näkymä muistojen tieltä Topeliuksen aikaan. Takavasemmalla Kurkijoen edellinen kirkko, keskellä Kurkijoki, taustalla Laikalanlahti ja oikealla Linnavuori.

Muistojen tiellä

Melkein jokainen meistä näin joulun alla ja jouluna palaa muistoissaan lapsuuden maisemiin, jotka ovat painuneet sielujemme silmien kuvakenttään pysyvästi ja monesti jopa parempina, kuin mitä kohteet alkujaan olivatkaan. Tulee mieliin mieluisat kuusenhaut, matkat joulukirkkoon sekä Tapaninpäivän ajelut monine iloineen ja jopa riemullisine tapahtumineen.

Kurkijoen kirkonkylän seutu on ollut asuttuna jo tuhansia vuosia. Kivikauden ihminen asutti seutua omalla tavallaan. Niistä ajoista kertovat runsaat kalmistolöydöt esineistöineen. Varsinkin Kuuppalankylän etelärinteiltä ovat löydöt olleet huomattavat. Tuolloin teinä toimivat Laatokan laajat vedet ja pitkät komeat kauas sisämaahan työntyvät lahdet usein jyrkkine rantoineen.

Ne tiet ovat vieläkin kunnossa, joskin melkoisesti muuttuneina, koska veden pinta on Laatokassa laskenut kivikauden kansan ajoista lähtien noin 27 metriä. Kurkijoen satamaan pääsisi vieläkin jopa suurilla aluksilla, jos satama olisi olemassa, sillä laivareitin matalin kohta on noin yhdeksän metriä. Mutta kun ei ole satamaa!

Kirkkotiet

Kreikkalaiskatolista kristinuskoa levitettiin Kurkijoelle ja koko Laatokan

ympäristöön etelästä Novgorodin toimesta. Samaa toimintaa harjoitti lännen roomalaiskatolinen kirkko muualla suomalaisten asuinalueilla. Näissä pyrkimyksissä oli päällimmäisenä vallan tavoittelu ja samalla taloudellisen vallan kasvu uusien veronmaksajien kustannuksella. Vasta kolmannelle sijalle voitaisiin lisätä uskon levitys.

Varhaisimpien Kurkijoen kirkkojen paikkoja ei voitane määritellä, mutta kyllä ne pyhätöt ovat hyvin todennäköisesti olleet samoilla tienoilla, jossa viimeisetkin temppelit sijaitsivat. Kun ruotsalaiset val-

loittivat Kurkijoen 1600-luvun alussa, he rakensivat sotaväelleen luterilaisen kirkon Otsanlahdelle. Sitä paikkaa kutsumme nykyisin vanhimmaksiksi hautausmaaksi. Se on vaikuttava hiljaisuuden paikka, jonne keväisin johtaa kulleroiden reunustama pieni polku. Millainenhan tie on ollut silloin ennen?

Kun tämä kirkko kävi pieneksi, rakennettiin kirkko nykyiseen kirkonkylään, jossa oli jo ennestään kreikkalaiskatolinen temppeli. Nyt kirkkoteillä oli kansaa jo runsaammin. Mutta ruotsalaisten sitkeä käännytysyritys jopa veroja kiristä-

mällä sai aikaan sen, että Kurkijoelta ja koko kreikkalaiskatolisesta Karjalasta alkoivat pakolaisvirrat suuntautua etelään ja itään, sillä kansa ei halunnut luopua isiensä uskosta, jota jo useat sukupolvet olivat harastaneet.

Peräti 95 % väestöstä jätti mieluummin talonsa ja omaisuutensa ja lähti syväälle Venäjälle. Se oli ankara isku koko seudulle. Ruotsin kuningas joutuikin houkuttelemaan seudulle uusia asukkaita muualta Suomesta näille autioituneille tiloille.

Voi vain aavistella, millaisin tuntein silloiset karja-

laiset kirkkoteillensä liikkuvat. Tuskin se paljon poikkesi meidän aikamme sotapakolaisten aatoksista, jotka myös joutuivat jättämään kirkkotiensä ruohotumaan ja suuntasivat nyt vuorostaan länttä kohti. Karjala tyhjeni lähes tyystin.

Vanhat kuvat kertovat

Meillä on vanhoista kirkkoistamme kuvia vain kolmesta viimeisestä. Vuona 1768 valmistuneesta komeasta kirkosta on säilynyt jälkipolville muutamia piirroksia, joista julkaistaan nyt lehdessämme kaksi. Tämä

ylväs kaksoisristikirkko tuhoutui myös aikanaan tulipalossa, ja sen jälkeen rakennettiin viimeisin luterilainen temppeli ”meidän oma kirkkomme”, jolle kävi 1991 samoin, mutta nyt tuhopolton seurauksena.

Tähän ylvääseen temppeliin mahtui istumaan 1 500 sanankuulijaa. Ainakin jouluna nuo paikat loppuivat kesken, sillä kirkkotiet olivat täyttyneet jo anivarin kohti kirkonkylää ajavista hevosista rekinen ja vällyjen alla istuvine ihmisineen, joita kirkon sisällä kohtasi valomeri, kun useat sadat kynttilät loivat säteitään ympäri kirkkoa. Oli siinä todellista joulun tuntua. Sana tuli todemmaksi kuin monesti ennen: ”Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja...”

Toinen kuva Kurkijoen kirkonkylästä on lääninagronomi Gyldenin piirustuksen mukaan 1878 tehty piirros, jossa edellinen kirkko seisoo ylväänä mäellään ja takaa näkyy kellotornin huippu. Kuvan etualalla on maamiesopiston suuri navetta ja muita koulun rakennuksia. Piirtäjä on katsellut tätä näkymää Linnavuorelta, jossa niin monet tämänkin päivän kotiseutumatkailijat käyvät.

Mutta se kirkkotie on autio ja kirkot ovat poissa. Lopullisestiko, sen aika näyttää.

Eino Vepsä

Kurkijoen edellinen kirkko piirroksen kuvattuna Linnavuorelta päin.

*Hyvää Joulua ja
Rauhallista Uutta Vuotta*

t. Hiitola-säätiö

*Kiitämme hyvästä yhteistyöstä
ja toivotamme Rauhallista Joulua
sekä Hyvää Alkavaa Vuotta 2007*

Kurkijoki-Seura ry

Hiitolaiset ry toivottaa

Hyvää Joulua ja onnellista vuotta 2007

*kaikille jäsenille, muille hiitolaisille, kirvulaisille, kaukolalaisille,
kurkijokelaisille sekä kaikille muille karjalaisille tai karjalaisuuden
ystävälle, joiden kanssa olemme toimineet yhteistyössä.*

Johtokunta

**Toivotan Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta 2007**

*Einari Tontille perh.
(synt. Kurkijoen Uusikylästä) – Villähde
Eine ja Yrjö Havakalle perh.
(Yrjön äiti synt. Uusikylässä) – Imatra
Pirkko Vuomalle ja Kauko Laitiselle
(Kauko synt. Kurkijoella) – Pihtipudas
ja kaikille Kurkijokelaisen lukijoille,
tekijöille ja Raija Hjelmille!*

*Arja Havakka
(äiti Lempi Havakka Kurkijoen Uusikylästä)
Rovaniemi*

Oi, jospa ihmisellä ois joulu ainainen...

Vuosien kuluessa melkein kaikki asiat tahtovat muuttua. Onneksi on yksi asia joka pysyy: joulu.

Kohta ei voi luottaakaan mihinkään muuhun kuin jouluun. Se tulee varmasti. Parasta joulussa onkin se, että arjen tavanomaiset ruttiinit karkaavat.

Joulua on totuttu odottamaan. Lapsena varsinkin sitä suurella innolla malttamattomasti odotettiin. Hyvissä ajoissa kirjoitettiin pukille. Eivät ne toivomuslistat meidän lapsuutemme jouluina kovin pitkät olleet. Iloisia oltiin myös pehmeistä paketeista, ja

niitähän sieltä pukin kontista enimmäkseen löytyi.

Joulussa parasta on tunnelma. Yhdessäolo, joulu-kuusi, jouluruuat, kynttilät ja kuusenkoristeet, joulusauna.

Kaikki alkoi siitä, kun kuusi kannettiin sisään. Kuusen koristelu oli lasten puuhaa, ja ilolla ja innolla niitä vaatimattomia koristeita kuusen oksille ripustettiin. Latvatahti oli tärkeä, ja senhän saivat aikaan ihmiset ylös kuusen latvaan ripustaa.

Miten hitaasti lasten mielestä aika matelikaan

jouluaattona? Kyllä siinä monta kertaa ehdittiin kysellä, milloin se joulupukki oikein tulisi. Kun sitten se jännittävä hetki koitti ja eteisestä alkoi kuulua kolinaa, jännitettiin niin, että aivan ääni täristen pukille laulettiin.

Jokaiselle kuitenkin pukin kontista joku paketti riitti. Meille tytöille toivelahja kautta aikojen on ollut tietenkin nukke, joka jollain salaperäisellä tavalla oli ennen joulua kadonnut. Pukin tuomasta paketista paljastuttuaan se oli saanut uuden pään ja uudet vaatteet. Eipä silloin rie-

mulla ollut rajoja. Nukkea hoivattiin ja hellittiin, sillä leikittiin, ja pääsipä se viereen nukkumaankin. Ihana kiiltokuvaenkelit olivat myös toivelahjoja, samoin värikynät ja karamellit.

Jouluun saa kuitenkin ladata monia toiveita, saa luvan muistella menneitä lapsuuden jouluja. Jouluna on lupa olla lapsenmielinen. Joulusadussa pukkeen ja tonttuneen on aina onnellinen loppu. Ollaan iloisia ja lauletaan: "Nyt vanhakin jo nuortuu kuin lapsi leikkimään."

Terttu Ketola

Juurilla

Oli kulunut jo kaksi vuotta siitä, kun kävimme Kurkijoen Rummunsuon kylässä etsimässä isovanhempieni asuinpaikkoja. Löysimme silloin etsimämme kohteet. Asuinpaikkojen jäännökset kertoivat meille paljon siellä asuneiden ihmisten elämästä. Silloin mukana olleet ilmaisivat tahtonsa palata sinne vielä. Ajan myötä myös nuoremmissa sukupolvissa heräsi kiinnostusta nähdä ne paikat, missä esi-isät olivat asuneet.

Pirkko Kaartisen toimesta oli joukko koossa, kun heinäkuun 14. päivän aamuna auringon noustessa ensimmäiset lähtijät nousivat Loimaalla matka-autoomme. Matka jatkui Helsingin kautta Lahteen ja siitä Vaalimaalle ottaen useita paikoista matkan varrelta lähtiöitä mukaan. Iltpäivällä tulimme Kurkijoelle ja majoituimme Hotelli Raholaan.

Ruokailtuamme meitä odottaneet venäläiset kuljettajat olivat valmiina vieämään meidät toivomiimme paikkoihin. Joukko hajosi, sillä jokaista kiinnosti nähdä ne paikat, missä omat esi-isät olivat asuneet.

Lähdin Lumivaaran Tervajärvellä asuneen Juho Kaartisen kanssa. Heillä oli ollut yhdeksän lasta. Löysimme Kaartisten asuinpaikan, jossa oli vain rakennusten perustuksia tunnistettavaksi asuinpaikaksi. Asuintalon kiviportaati löytyivät ryteiköstä, joka oli kasvanut talon paikalle. Tervajärvi on ollut vauras kylä. Ikään kuin muistomerkkinä on vielä kaksikerroksinen koulurakennus paikoillaan asuttaen vanhan venäläisen naisen.

Tervajärveltä palatesamme poikkesimme Kurkijoen hautausmaalle. On surullista katsoa sitä tuhoa, mikä siellä vallitsee.

Tervajärven koulu. Vasemmalta Ilmari Laukkanen, koululla asuva venäläinen nainen ja Pirkko Kaartinen. Kuva Reijo Mälkiä.

Omaisten hautapaikkoja on vaikea tunnistaa. Nuorena kuolleen veljeni hautapaikan voitiin silti tunnistaa likipitään sen sijainnin vuoksi. Illalla ravintolan pöytien ääressä käytiin keskustelua kaikista näkemistämme ja kokemastamme. Kun matkalla oli mukana useita ensikertalaisia, niin puhuttavaa riitti.

Katsastimme suvun kantapaikat

Seuraavana aamuna he-

rättyämme vaimoni totesi ulos katsoessaan, että sama aurinkohan se siellä paistoi kuin nyky-Suomessakin. Karjalan käki ei enää kukunut. Lienee saanut vihneen kurkkuunsa Rummunsuon ohrapelloilta. Ruokailtuamme paikalliset kuljettajamme olivat jälleen valmiina kuljettamaan meitä kohteisiimme.

Ne, jotka halusivat nähdä suvun kantapaikat, lähtivät Rummunsuolle. Aikaisemman käynnin jälkeen

tieolot olivat huonontuneet. Pitkä heinä ja kaatuneet puut haittasivat kulkemista. Mutta perille päästyämme näkemämme kuittasi matkan vaihat.

Kun meillä oli vain yksi ehjä matkapäivä, niin käyntikohteissamme ei voinut viipyä pitkiä aikoja. Oli sovittu, että kokoonnumme Elisenvaaran asemalle klo 15, mistä matkanjärjestäjä jatkaa kuljetuksia.

Elisenvaara on kotikyläni. On masentavaa nähdä ennen niin vilkkaan ja toimeliaan kylän rappio. Odotin näkeväni vanhempieni sodan aikana erityisluvalla navetan seinien sisään rakentaman kolmihuoneisen mökin ja siinä asuneen venäläisen Soja Raappanan. Tämä oli kuitenkin kuollut viime näkemän jälkeen. Mökki oli maalattu. Olin antanut Sojalle aikaisemmin ruplia maalin ostoa varten.

Elisenvaarasta lähdettyämme matkamme jatkui Mikrilän kylän kautta, ja jossain vaiheessa kävimme Ihojärven kylässä. Siellä olleesta Laukkasten ryhmästä oli vielä rakennuksia paikoillaan. Ympärillä olleet

laajat peltoaukeat kertoivat kylän vauraudesta. Pois piti tulla. Oheinen Lauri Pohjanpään runo kertokoon siitä kotiseudun kaipauksesta, jota tuntee sieltä palattua.

Lapsuuden maa

*Ja se metsä oli maailman sinisin
ja vehrein se nurmikkorinne.
Ja usein vielä unissani vaellan
ma kauas, kauas sinne.
Ja siellä oli maailman kauneimmat
ne sinipunakukkaiset pellot.
Ja niin heliästi helise ei kirkonkellot
kuin siellä ne sinikellot.
Ja ma muistan ne koivut ritvaiset
siellä viheriäisessä haassa.
Ei missään niin valkeita koivuja kasva
kuin kaukana lapsuuden maassa.
Ja koivujen läpi ei milloinkaan
niin taivas loistele seessä.
Sen alla yhä unissani vaellan,
ja mulla on silmät veessä.*

Ilmari Laukkanen

Ilmari Laukkasen syntymäpaikka Elisenvaarassa vuonna 1922 kuvattuna kesällä 2006, portailla Pirkko Kaartinen. Kuva Reijo Mälkiä.

Peltolan kalliolla Pekka Tirrin talo, Anneli Tirrin koti. Annelin mummi oli Anna Laukkanen. Kuvassa Anneli Tirri (vas.), Bertta Laukkanen ja Pirkko Kaartinen. Kuva Reijo Mälkiä.

Isoisän joulumuistoja

Joulu on jälleen ovella. Sen vuoksi haluan kertoa teille, lastenlapsilleni ja muillekin lapsuuden jouluista nauttiville pienille ystäville, ukin jouluista. Te kaikki lastenlapset tiedätte, että ukki on toiminut pappina ja jäänyt siitä työstä eläkkeelle. Näin eläkeläisenä on mukava ajatella menneitä vuosia ja niitten tapahtumia. Hyvin monet kaste- ja rippilapseni ovat ehtineet jo aikuisiksi, ja heilläkin on lapset ja perheet, joitten kanssa joulua

vietetään.

Työvuosistani kului suurin osa Huittisten seurakunnassa. Se oli kaupungiksi muuttumisesta huolimatta maalaisseurakunta. Ihmiset olivat paljon mukana ja odottivat papeiltaan myös uutteruutta, toimintaa. Monissa kylissä oli jatkuvasti erilaisia seurakunnallisia piirejä. Sen lisäksi paikkakunnalla toimi useita järjestöjä, joitten juhliin pappi oli aina toivottu, tervetullut vieras. Kun vanhimmat lastenlapseni kävivät Huitti-

sisä, heistä Lauri totesi mummolleen, kun kulki kirkon ohi: “Tuo on ukin kirkko, ukki asuu siellä.”

Joulun alla oli erikoisesti vilkasta. Lukemattomat pikkujoulujuhlat väsyttivät niin, että varsinaisena jouluna olin aivan poikki. Ihmeesti aatto ja joulupäivä neljine jumalanpalveluksineen sekä laitosvierailuihin sai mielen taas nousemaan juhlatuulelle. Kahdenkymmenen kahdeksan vuoden aikana olin yhtä joulua lukuun ottamatta

mukana joka vuosi neljässä jumalanpalveluksessa.

Jouluaattona pidettiin perhekirkko klo 12 ja varsinainen aattokirkko klo 16. Molempina päivinä oli kirkko aina täpösen täynnä. Jouluaamuna lähdimme jo heti neljän jälkeen Huhtamon kirkkoon, jossa jumalanpalvelus pidettiin jo klo 5.00. Sielläkin väki koontui jo hyvissä ajoin kirkkoon. Suuri väenpaljous herätti uskomattoman tunnelman. Tosin klo 7 jumalanpalveluksessa Huittisten kirkossa alkoi vähitellen väki vähetä. Sinne kaikki sopivat jouluaamuna jo hyvin sisälle.

Edellä olevan olen kertonut lähinnä siitä syystä, että se on ollut melkoinen vastakohta lapsuuteni jouluille. Ensimmäiset muistoni liittyvät joululauluihin, joita koko perheen voimin lauloimme. Se oli niin juhlaista, että usein nukuin kesken laulujen.

Ensimmäinen kirkkomatka jäi mieleeni sotia edeltävältä kaudelta, kun olin vasta 4-5-vuotias. Menimme hevosella Laatokan lahtea pitkin kirkolle. Meillä oli sinne matkaa noin kaksi kilometriä. Kun istuin vanhempieni kanssa kirkonpenkille, riitti minulle kyntteliköistä niin paljon ihmettelemistä, etten kuullut toimituksesta mitään. Säpsähdin sitten melkoisesti, kun pappi ilmestyi alttarin yläpuolelle saarnaamaan. Ensin luulin, että enkeli ilmestyi sinne papin vaatteissa. Kun pappi piti saarnansa, tajusin, ettei se ollutkaan enkeli vaan aito pappi. Mieleeni jäi kuitenkin

Kuva: Kuva-Paavo, Huittinen

kin ajatus siitä, että enkeli nosti sen papin alttarilta sinne ylös.

Edellä mainittu näky jäi kiusaamaan mieltäni niin paljon, että minä ajattelin koko aikuisikäni, että minun täytyy päästä tarkistamaan, mistä tuo näky johtui. Kun pääsin 50 vuotta myöhemmin Kurkijoelle, riensin ensimmäiseksi kirkkoon. Vaikka kirkko oli silloin jauhojen pussituspaikana, sain lapsuusnäkyyni selvityksen. Saarnatuoli oli vielä paikallaan alttarin yläpuolella, ja alttarin takaa noustiin sinne ylös saarnaamaan. Olin tietenkin ymmärtänyt jo aikuisena asian, mutta tuntui tavattoman hyvältä päästä tarkistamaan, mistä tuo lapsen hämmästyys johtui.

Jouluaatoista olisi paljonkin kerrottavaa, mutta tyydyn kertomaan teille, lapset, vain yhden asian. Kun te odotatte tänä aikana paljon lahjoja, niin tuntuu varmaan oudolta, että joku voi iloita yhdestä lahjasta koko ikänsä. Olimme muuttaneet juuri ensimmäiseltä evakkomatkalta takai-

sin Kurkijoelle. Elimme vuoden 1941 joulua. Kaupoissa oli vähän tavaroita, ja rahastakin oli kova pula. Ihmettelin kovasti vanhempieni, koska he olivat ostaneet kaupasta minulle joululahjaksi pienen pyörillä vedettävän jäniksen. Se oli niin iloinen yllätys, että tulen vieläkin hyvin onnelliseksi, kun ajattelen sitä.

Joulun suurin lahja on aina kuitenkin ollut Jeesuslapsi. Olen iloinnut, kun olen lukenut omien lasteni joulukorteista, että he ovat aina pitäneet tätä lahjaa parhaimpana lahjana. Nyt olen myös saanut havaita, että te, lastenlapseni Lauri, Mikko, Manu, Matilda, Amanda ja Kaisla, osaatte arvostaa Jeesus-lapsen syntymää, taivaallista joululahjaa, kaikkien näitten muitten lahjojen ohi, parhaimpana joululahjananne. Joululaulut, jouluevankeliumi, joulun sanoma kaikin tavoin tuo meille tämän näkymättömän lahjan sielumme, koko elämämme iloksi ja voimaksi.

Hyvää Joulua!
Eino-ukki (Orpana)

Kuva: Kuva-Paavo, Huittinen

Pauli Salmisen Ihmeiden aika

Metsämaalainen Pauli Salminen on ehdolla eduskuntaan ensi keväänä. Hän on ollut mm. Loimaan virkaatekevänä kaupunginjohtajanä. Nuorena miehenä hän toimi Loimaalla haastemiehenä ja on ollut myös nimismies. Hän on ollut myös maanviljelijä sekä Loimaan seutukunnan kehittämisseläkuksen toimitusjohtaja. Juuri julkaistun kirjansa alkusanoissa hän kuvailee itseään ja kirjaansa seuraavasti:

”Kirja on syntynyt hyvässä yhteistyössä Kustannus HD:n Arto Pietilän kanssa. Paikallisen kustantamon nopeus ja ketteryys ovat tärkeä valtti toimittaessa maailmassa, jossa on mukana jättiläisiä. Dinosaurukset kuolivat sukupuuttoon, koska ne eivät pystyneet uudistumaan. On rohkaisevaa, että pienyritysvaltaiselta seudultamme löytyy aina uusia helmiä.

Olen pyrkinyt purkamaan kirjan sivuille uteliaisuuttani. Tunnustan itseni uteliaaksi ja ulospäin suuntautuneeksi. Olen kuunnellut mo-

net tarinat tarkasti. Nyt on alati muuttuvassa maailmassa tarinoiden korkeasuhdanne, ja se sopii minulle. Olen yrittänyt saada myös edellisiä sukupolvia elämään tähän kirjaan. Apuna on ollut lukuisia kanssakirjoittajia, joille osoitan lämpimät kiitokseni.

Kirjan haastavuus tulee esiin siinä, että menneisyyden ohella myös tulevaisuus saa kirjassa siivet. Suvussani ja kotitalossani Peltomarkulassa on välillä tapahtunut outoja asioita. Nyt lukija pääsee kurkistamaan Pauli Salmisen elämään ja maailmaan.

En ole väistellyt kiusallisiakaan asioita. Aluksi lähdin kirjoittamaan vain kronikoita sukuni vaiheilta. Löysin suvun miehistä jopa esikuvia ja sankareita itselleni. Lopulta onneksi tajusin naisten merkityksen. Kuvailen sukulaisiani, joilla ei ollut äitiä, eikä kunnolla isääkään. Raskaan sota-aikana Peltomarkulaa piti pystyssä ylioppilasneitonen Sylvi,

jonka riipaiseva kirje on sivuille osittain tallennettu.

Vaimolleni Liisalle lankeaa kiitokset kärsivällisyydestä miehelle, jonka rakkaus ympäröivään yhteiskuntaan on liiallista. Liisa on pitänyt Peltomarkulaa pystyssä ja kasvattanut kolmea poikaamme.

Peltomarkula, yhteinen tärkeä tukikohtamme Metsämaalla on muuttunut vuosien varrella. Pellot ovat nyt vuokralla. Peltomarkula ei enää ole suoraan alenevassa polvessa Weloniuksia, jotka Alastaron Niinijoensuun Pietilästä polveutuneina ovat haarautuneet pitkin Suomea ja maailmaa.

Kirja on kuin sikermä erilaisia sointuja ja uskon, että ymmärrätte myös toistot, jotka ovat kertomuksia, puheita, haastatteluja ja kirjoituksiani vuosien varrella.

Olen iloinen, että kirjassani on puheenvuoroja myös ystäviltäni, joilla on asian tuntemusta, tietoa, soveltavia ratkaisumalleja ja rohkeutta tuoda esiin polttavia

ajankohtaisia aiheita ja asioita. Kiitokset siitä heille. Lukijalle antoisia lukuhetkiä!

Pekka Domukselta

Ihmeiden aika –kirjan yksi vierailjakirjoittajista on toimitusjohtaja Pekka Sairanen DOMUS-yhtiöistä. Hän kirjoittaa otsikolla Metsämaan Puutyötehtaasta Domukseksi. Puusepänverstaan Metsämaalle perusti vuonna 1948 soda seurauksena Kurkijoelta evakkoon joutunut Pekan isä Petter Sairanen.

Pekka Sairanen kertoo, miten jo hänen isoisänsä oli toiminut useassa teollisessa työpaikassa. Yrittäjähenkä ja hallitun riskinoton taitoa kuvaa isoisän sanonta: ”Ei ole tyhmä se, joka tekee virheen, vaan se, joka tekee uudelleen saman virheen ottamatta oppia menneestä.”

Sairanen kertoo kirjoituksessaan isänsä ja firmansa historiaa. Hän kertoo, miten hänestä itsestään tuli toimitusjohtaja, joka myös alkuun

teki virheitä, mutta oppi niistä. Käytännössä yhden miehen eli hänen isänsä aloitteellisuudesta ja taidoista alkunsa saanut yritys työllistää nykyään lähes 300 henkilöä. Tänäpä DOMUS on yksi tunnetuimmista ikkunoiden ja keittiökalusteiden tuotemerkeistä maassamme.

Toimitusjohtaja Pekka

Sairanen toimii myös Suomalaisen Työn Liiton johtokunnan puheenjohtajana, joten hänellä on myös sitä kautta valtakunnallista näkyvyyttä. Hän päättää kirjoituksensa sanoihin: ”Järjellä, sydämellä ja ammattitaidolla suomalaisen työn puolesta.”

Raija Hjelm

Kurki-Säätiö

10-vuotishistoriikka, osa 3

Hoidettavina olevat rahastot

Ne lahjoitukset, joista useimmat ovatkin jo tulleet mainituksi, sekä säätiölle siirretyt yhteisomaisuuksien jäännöserät, mitkä ovat luovutetut ilman ehtoja tahi välisopimusta, on ilman muuta sääntöjen 4 §:n mukaan siirretty säätiön rahastoihin. Tämän lisäksi on säätiön hoidettavaksi eri sopimuksella annettu eräitä rahastoja, joiden hoidosta saa säätiö määrätyn palkkion, mikä on sopimuksessa tarkalleen määritelty.

Uusiin sääntöihin on otettu selventäviä määritelmiä ko. rahastoista ja testamenteista, joten on toivottavaa, että entistä useammat kurkijokelaiset antavat tukensa säätiön työlle, joko tekemällä suoranaisia lahjoituksia tahi eri välisopimuksilla, jossa tarkoin määritellään millätavalla omaisuus on hoidettava ja käytettävä, siirtävät huolen ja vastuun, sekä käytön valvonnan säätiön tehtäväksi.

Ensimmäinen tällainen hoidettavaksi jätetty rahasto oli Elisenvaaran yhteiskoulun rahasto, mikä oli jäänyt kannatusyhdistyksen ja johtokunnan käyttöön senjälkeen, kun mainittu koulu oli sijoittunut Kyröön, ja oli rahaston suuruus vähän yli 1 milj. mk.

Hoidettavat rahastot

Vuonna 1952 oli Kurkijoen osuusmeijerin jäännösomaisuus päätetty siirtää myös säätiön hoitoon. Luovutushetkellä oli varoja 2,5 milj. mk. Kurkijoen osuusmeijerin rahaston tuoton käytöstä ei ole eri sopimusta vaan liitetään korkotuotto vuosittain pääomaan. Säätiö saa hoitopalkkiona käyttöönsä 3 % omaisuustilin vuotuisesta saldosta, mikä on luovutussopimuksessa määritelty.

Huomattavampi hoidettavaksi jätetty rahasto on Elisenvaaran Maitokauppa Oy:n jäämistä, mikä 1954 luovutettiin säätiölle. Omaisuus oli luovutettaessa kirjanpitoarvoltaan yli 3 milj. mk rahana ja arvopapereina. Hoitopalkkiona saa säätiö 2 % vuoden lopussa kirjanpidon osoittamasta tilisaldosta. Muusta rahaston tuoton käytöstä huolehtii maitokaupan yleisen kokouksen valitsema toimikunta, mikä täydentää itsensä kuoleman johdosta poistuneiden kohdalla.

Edelläolevasta lukukapaleesta selviävät ne tärkeimmät tapahtumat säätiön omaisuuden koostumisesta ja hoidosta, jonka päättäneenä voidaan kymmenennen toimintavuoden tilinpäätöksessä omaisuustaseen loppusummaksi mer-

kitä yli 29 milj. mk. Varmistautuakseen siitä, ettei inflaatio syö lainattuja pääomia, on v. 1956 aikana lainansaajilta vaadittu indeksisopimus ja pääosa talletuksista siirretty indeksitileille. Indeksiehtoa ei kumminkaan sovelleta opintolainoihin, mikä sekun osaltaan tietää helpoitusta niille, jotka ovat saaneet säätiöltä opintolainaa.

Säätiön tavoitteet ja toiminta

Niiden sääntöjen 2 §, joiden mukaan säätiön toiminta on kuluneen 10-vuotistaipaleen kuluessa johdettu, on uusituissakin säännöissä, joiden mukaan tulevien vuosien toiminta kulkee, tarkalleen samanlainen, kuuluen näin:

2 §.

Kurki-Säätiön tarkoituksena on vaalia entisen Kurkijoen kunnan asukkaiden ja heidän perillistensä keskuudessa karjalaista yhteishenkeä sekä tukea heidän henkisiä ja taloudellisia pyrintöjään 3 §:ssä sanotuin rajoituksin.

Lieneekin siis paikallaan näin historiikin puitteissa käsitellä asioita samassa järjestyksessä, kun ne ilmenivät edellisessä säätiön tarkoitusta selvittävässä pykälässä.

Kun pitäjälehdessä aikaansaamista pidettiin erittäin tärkeänä karjalaisen ja kurkijokelaisen yhteishengen ylläpitämisen ja vaalimisen takia, olikin lehtihanke ensimmäinen toimenpide, mihin säätiön hallitus tarttui, ja lehtihankkeen vaiheet ja toteutuminen onkin jo historiikin alkupuolella tullut täysin selvitettyksi. Samantapaisena yhteishenkeä ja henkisiä harrastuksia tukevana toimenpiteenä on säätiön piirissä pidetty pitäjäjuhljen ja mahdollisesti muidenkin yhteisten tilaisuuksien järjestämistä, joista seuraavassa.

Pitäjäjuhlat

Jo valitun hallituksen toisessa kokouksessa Loimaalla 3.2.1947 teki Pekka Kiiski ehdotuksen, että kurkijokelaiset kutsuttaisiin yhteiseen kesäjuhlaan Loimaalle joko kevätkesästä tahi ennen elokuun 10 pv. Asia esitetään valtuuskunnalle ja pyydetään asettamaan toimikunta juhlan toimeenpanemista varten, pöytäkirjan 8 §.

Valtuuskunta oli yksimielisesti juhlahankkeen takana ja antoi hallitukselle valtuudet asiassa. Pitämässään kokouksessa 25.3.1947 asetti hallitus toimikunnan, jonka kokoonpano tulkkoon mainituksi ensimmäisen pitäjäjuhlame järjestäjänä.

Kokoonkutsujana Juho Toiviainen, Toivo Taitonen,

Martti Koho, Aino Soikkeli, Saima Kiiski, Elma Mylén, Kalle Äikää ja Heikki Poutanen. Toiseksi osapuoleksi juhlan järjestämisessä kutsuttiin Loimaan Seudun Karjalaiset r.y., jonka puolesta erittäin aktiivisesti oli järjestelytyössä mukana seuran silloinen puheenjohtaja nyk. Suomen Evankelisen Yhdistyksen johtaja rovasti Toivo Rapeli sekä kauppias O. Leppänen ja johtaja Jussi Niemi.

Juhla onnistui erinomaisesti ja laskettiin päiväjuhlassa Loimaan mlk. kirkon kentällä sekä jumalanpalveluksessa olleen yli 2 000 henkilöä, mikä silloiset vielä heikohkot tiedotus- ja kulkuyhteydetkin huomioiden oli erinomainen todistus juhlan kokoavasta merkityksestä.

Ensimmäistä Kurkijokelaisten pitäjäjuhlää järjestäessä ei vielä ajateltu, että juhlista muodostuisi jokavuotinen tilaisuus, mutta kun juhlien kuuluttajana toiminut maisteri Pekka Kyytinen kysyi tuhatpäiseltä yleisöltä, olisiko syytä kokoontua joka kesä ja vielä samoihin aikoihin, sai esitetty ajatus lämpimän kannatuksen, ja niinpä juhlista on kertynyt seuraava tilasto:

27.7.1947 Loimaalla mlk.

1.8.1948 Pöytyällä

28.7.1949 Mellilässä

30.7.1950 Alastarossa

29.7.1951 Oripäässä

22.6.1952 Loimaan kplassa

26.7.1953 Vampulassa

25.7.1954 Pöytyällä

31.7.1955 Metsämaalla

29.7.1956 Kyrössä

Kaikissa pitäjäjuhlissa on tilaisuus aloitettu yhteisellä jumalanpalveluksella, joissa useimmissa on juhla saarnan pitänyt joku Kurkijoella toiminut pappi ja urkumusiikista huolehtinut kurkijokelainen urkuri. Varsinaisten juhlien ohjelman ovat useimmiten suorittaneet kurkijokelaiset, juhlapuhetta lukuunottamatta.

Varsinkin lauluohjelman ja soiton kohdalla on asia ollut näin. Kurkijokelaisista soittajista kokoonpantu torvisoittokunta esiintyi viimeksi Pöytyän pitäjäjuhlissa 1954, jolloin vuosikymmeniä kurkijokelaisia soitto kuntia ja kuoroja ansiokkaalla tavalla johtanut Antti Korjonen korkean ikänsä ja sairauden takia siirtyi syreen.

Ehkäpä vielä tulee aika, jolloin Kurkijoen juhilla jälleen kuullaan pitäjäläisten ikioman soitto kunnan esityksiä. Hyviä merkkejä tähän suuntaan on olemassa.

Pitäjäjuhlien järjestelyn yhteydessä on keskusteltu useastikin erikoisen pitäjä-

seuran perustamisesta, johon pitäjäläiset liittyisivät jäseneksi ja joka huolehtisi tämmöisten tilaisuuksien järjestämisestä. Hankkeesta on kumminkin luovuttu pääasiassa sillä perusteella, että organisaatio jäisi kuitenkin samojen henkilöiden vastuulle kuin säätiössäkin, sillä niissä pitäjäissä, joihin tämmöinen pitäjäseura on perustettu, on asiassa saatu kokemuksia.

Kuten ensimmäisessäkin pitäjäjuhlissa 1947 on juhlan järjestämisessä ollut mukana paikallinen Karjala-seura ja ravintolasta on koko ajan huolehtineet Kurkijokelaiset marthaosastot erinomaisella tavalla. Tulkoon mainituksi, että ensimmäisessä juhlassa li ravintolan tarvikkeet suurin piirtein kerättävä taloista, sillä kauppojen tavarat olivat vielä säännöstelyn alla, mutta siitä huolimatta herne-rokka kiehui ja piirakkaa oli rajattomasti saatavana.

Edelläoleva riittäneekin pitäjäjulistamme, joiden viettämisen säätiö on katsonut kurkijokelaisen yhteishengen ja perinteiden vaalimiseksi ja joiden viettäminen ainakin toistaiseksi on toimintasuunnitelmassa.

Kuvateos

Kun Kurkijoen kunnan nimeämä toimikunta, Kaapro Huittinen, Pekka Kiiski, K. K. Tyrni, Eero Veikkolainen ja Pekka Kyytinen 15.12.1940 päivätyllä kirjelmällä, jossa kehoitettiin koamaan ja lähettämään kuva- ja historia-aineistoa Kurkijoen kuvajulkaisun, muistojen kirjan, aikaansaamiseksi, kääntyi kuntalaisten puoleen, aiheutti tämä suoranaisen kansannousun asian hyväksi.

Sadat kurkijokelaiset, ne joiden valokuvat olivat tulleet mukaan evakkomatkalle, kokosivat niistä mielestään parhaat, liittivät mukaan henkilö- ja historiatietoja ja lähettivät ne osan Suomal. Tiedakatemian keräilytoimistolle, osan toimittaessa aineiston kunnantomistoon Suolahdessa, joihin lähetyksiä oli pyydetty toimittamaan.

Vaikka suuri osa valokuvista oli sellaisia, ettei niistä olisi saanut painatuskelpoista kuvaa, ja suuri osa muistakin henkilö- ja historiatiedoista, joko liiankin yksityiskohtaisia tahi epätarkkojakin oli kerääntynyt aineistomäärä tuhansine kuvineen suorastaan valtava, osoittautui, miten hartaasti toivottiin tämmöisen teoksen aikaansaamista.

Tulkoon mainituksi, että ”Kurkijoen keruu”, millä nimellä keräys toimitettiin, sai käyttäjä vapaakirjeiokeutta, mikä sittemmin on samantapaiselta keräystoiminnalta aina eväty.

Kesällä 2006 julkaistiin Kurkijoki-Säätiön 60-vuotishistoriikki, joka käsittelee Säätiön viimeisintä kymmentä toimintavuotta. Myös edellisiä 30-, 40- ja 50-vuotishistoriikkeja on ollut myynnissä. Vuosien 1956 ja 1957 Kurkijokelaisista on löytynyt Juho Toiviaisen kirjoittama Säätiön 10-vuotishistoriikki, jossa kerrotaan Säätiön alkuajoista. Julkaisemme sen nyt uudelleen ”jatkokertomuksena”.

Kun kertynyt aineisto oli kevättälvelle 1941 saatu luetteloiduksi ja tehtiin suunnitelmia teoksen painokuntoon saattamiseksi, keskeytyivät nämä toimenpiteet uuden sodan kesäkuussa 1941 syttyessä. Oli luonnollista, että kirjan julkaisemista ennen sodan loppua ei voinut ajatella, varsinkin kun kolme kotiseudulla Kurkijoella vietettyä vuotta herättivät uskoa siihen, että Karjala jää karjalaisille.

Välirauhan v. 1944 jälkeen kului vielä lähes neljä vuotta, ennen kuin v. 1948 säätiön hallituksen kokouksessa, mikä on pidetty 28.8. Loimaalla, on pöytäkirjaan syntynyt seuraavat merkin-

6 §.

Historiatoimikuntaa päätettiin pyytää ryhtymään kiireellisesti toimenpiteisiin Kurkijoen kuvateoksen julkaisemiseksi, jos kuvateoksen kustannukset jäävät alle 500 mk. Kuvateoksen toimittaminen jätetään maisteri P. Kyytisen tehtäväksi.

7 §.

Kuvateostoimikuntaan valittiin Juho Tukia, Pekka Kiiski ja Kaapro Huittinen. Toimikunnalle annettiin täydet valtuudet kirjan painattamiseksi kohtuullisin kustannuksin. Toimikunta järjestää kirjan levitystä varten asianmiesverkoston. Toimikunnan kokoonkutsujaksi valittiin Pekka Kiiski.

Edellinen uudelleenjärjestely, ja erikoisen kuvateostoimikunnan nimeäminen aiheutui pääasiassa sen takia, että historiatoimikunnan jäsen opettaja K. K. Tyrni oli kuollut, ja lääkäri Eero Veikkolainen siirtynyt kaupunginlääkäriksi Joensuuhun.

Aika kului aina vuoteen 1950 ennen kuin 17.3. pidetyssä hallituksen kokouksessa kuvateosasia merkitty pöytäkirjaan näin:

6 §.

Annettiin kuvateostoimikunnan tehtäväksi neuvotella kustantajien ja maisteri P. Kyytisen kanssa kuvateoksen toimittamisesta ja painattamisesta aiheutuvista

kustannuksista, minkä jälkeen asia esitellään valtuuskunnalle.

Saman vuoden joulukuun 2 p. pidetyn hallituksen kokouksen 2 § on seuraava:

Kurkijoen kuvateoksen julkaisuasia esitettiin a.o. kuvateostoimikunnan puolesta ja on asia nyt niin pitkällä, että toimikunta on tehnyt sopimuksen teoksen toimittamisesta kirjailija ja taiteilija Aarno Karimon kanssa. Sopimus luettiin ja hyväksyttiin. Samalla hyväksyttiin toimikunnan ilmoitus siitä, että Pekka Kyytiselle maksetaan mk 400:- kpl. niistä kuvista, mitkä hänen ottaminaan tullaan teoksessa käyttämään.

Teoksen hinnaksi määrättiin tavallisiin kluuttikansiin sidottuna 800 mk, nahkaselkaisenä 1200 mk sekä numeroituna 1300 mk kpl.

Kun ”Muistojemme Kurkijoki” vihdoin v. 1952 lopulla ilmestyi verrattain suurikokoisena upeana kuvateoksena, on toimikunta alkusanaisissa selvittänyt osan niistä syistä, mistä aiheutui teoksen julkisuuteentulon viivästyminen useilla vuosilla.

Kirjan viivästyminen aiheutti paitsi sen, että kustannukset huomattavasti kohosivat, myöskin kiinnostus pitäjäläisten taholla väheni. Ensimmäisen tuhannen kpl jakamiseen menikin aikaa kolme vuotta ja vasta sen jälkeen, kun säätiö v. 1955 lopussa alensi hinnan mk 500 kluuttikansissa ja mk 700 nahkaselkaisenä, on kysyntä lisääntynyt. Tämä arvokas teos ei saisi puuttua yhdestäkään kodista, minkä alkujuuret kulkeutuvat Kurkijoelle.

Edelläolevassa on ”Muistojemme Kurkijoki”-teoksen vaiheita selvitetty laajemmin sentakia, että kirjan aikaansaaminen on ensimmäinen huomattavin toimenpide pitäjämme kulttuurin tallettamiseksi ja siirtämiseksi tulevien sukupolvien nähtäväksi, minkä Kurki-Säätiö on suorittanut.

Jouluntähti

Yksi kimmeltävä tähti pimeyteen syttynyt. Kolme miestä kaukaa tähti: Kuningasko syntynyt?

Johdatteli tähti heitä kirkkahalla loistollaan.. Yli vuorten vaarain teitä turvallisna kulkemaan.

Palatsista loistavasta eipä lapsi löytynyt. Tallissa vain halvimmassa olikin hän syntynyt.

Joulunlapsi, Vapahtaja puhtahilla oljillaan, jouluyönä ihmiseksi syntynyt ol maailman.

Terttu Ketola

Pienet toiveet

Joulua taas odotamme mietiskellen puuhiamme. Listan teemme toiveistamme, joita lahjaks haluamme.

Kaulaliinan lämpimän, patalapun, kynttilän, joululiinan, allakan, suuren suklaarasian.

Jos viel aamutossut saisin, joilla sitten tallustaisin, Joulukannel ilon toisi, lukea kun sitä voisi.

Terttu Ketola

Vastaukset arvoituksiin:

1. Ihminen, 2. Ovenripa, 3. Ratsu, ratsastaja ja satula, 4. Sormien välit, sormet ja kynnet, 5. Verkonpaikkaaja, 6. Seinäkello, 7. Kuusi, 8. Yksi, toiset lensivät pois, 9. Ihminen, 10. Kieli, 11. Silmäluomet, 12. Äidinmaito, 13. Nimi, 14. Juomari, 15. Sormus, 16. Konttipannu, 17. Taikinan alustaminen, 18. Kana, 19. Reki (nykyisin sukset), 20. Joulu, 21. Kirkko ja kirkkoväki, 22. Kirkonkello, 23. Kantele, 24. Joulukuusi.

ONKS TIETOO VASTAUKSET

- 20 vuotta
- vuonna 1950
- eskimot
- näyttelijä Leo Jokela
- paaivin virkaa
- Lapuanliikkeen aikana poliittisten vastustajien väkivaltaista kyyditystä itärajalle
- Intian valtameri
- Inari
- oikeuskansleri
- Runebergin päivä 5.2.

Teuvo Ahokas: Kalakurkijoen 15-vuotishistoriikki, osa 2

Vätikässä

Kerran matkattiin Vätikkään

– suuria kaloja pyytämään. Veneet jo vesille työnnettiin, siimaakin veteen syötettiin. Iso sotavenekin viereen ankkuroi, kapteeni kannella mekkaloi. Hällä meillekö asiaa oli kai, posmotti: ”Missä on Nikolai?”

Nikolai paattinsa viereen soui, rautalaivan rapuilta kannelle nousi.

Sitten alkoi syytely julma. Nikolai kysyi: ”Mikä on pulma?” Kapteeni tivasi kalastusmaksut. – Teillä taitaa olla tyhjä taskut.

Vaikka Nikolai kyseli aamulla taksaa: ”Paljonko kalastusluvut maksaa?”

Kyläpäälikkö sanoi tuohon: ”Painukoot maksujen pyytäjät suohon!” Kovaksi syntyi laivalla sanasota – ei hyväksytty mitään ennakkota. Kurssi määrättiin dollareissa, sakot ruplien lipukkeissa. Nikolai valituksen tasavaltaan teki, nimensä vakuudeksi alle veti.

Lahdenpohjassa neuvosto asiaa pui, harmitellen se suivaantui: ”Liikaa teitä on sakotettu, avomerellä maksatettu.” Takaisinmaksu oli pennien luokkaa, sekös vasta huulet hymyyn muokkaa. ”63 penniä takaisin onkijaa kohti”, näin tämä korkea neuvosto pohti.

Palautus takaisin ei ole tullut vielä, hävinnyt rattaisiin byrokratian tiellä.

Lumivaarassa pilkillä

Kerran Laatokalla vissiin pyytäjät ihastuivat missiin. Tää oli jotain suurta ja uutta: katsella kauneutta, suloisuutta. Totta se oli Prokopen Satu, tätä hetkeä kukaan ei kadu. Vaikka tuuhea turkki sen peitti, monet katseet se samalle reiälle heitti. Sekos’ siinä siimat ja koukut, vähän otti kalojakin loukut.

Usea sai vierelle tulla luvan, kun kaveri otti filmille kuvan. Ei siinä katsottu siimaa veessä, kun kauneutta oli silmäin eessä. Ahven nyki jo vieheen alas, järki vain seiso, kun taju palas. Nosta jo ylös ja kiristä siimaa, eläkä huuleen kaaja viinaa.

Monelle ei tullutkaan kalan kallaa. Kilpailun muistot vain mieleen pallaa. – Oltiin missin kanssa kalastamassa, vaikkakin munat kattilassa. Viikskoukkukin vipatti tyhjää, kun pojat suu auki samalla reiällä nyhjää. Lastenlapsetkin tästä vielä kuulee, kun lämmin lounatuuli poskelle tuulee. – Se oli silloin, kun ongittiin Laatokalla ja ukin vapaus oli tohvelin alla.

Ria Virevuo ja Teuvo Ahokas luovuttivat Kalakurkien 15-vuotisjuhlariisteilyllä vetovastuussa oleville Saini ja Martti Revolle kiitokseksi kalavuoan yms. kotiin kannettavaa.

Kuva: Martti Meskanen

Rauhallista Joulua ja Valoisaa Uutta Vuotta

OSUUSPANKKI

• ALASTARON OP • LOIMAAN OP • LOIMAAN SEUDUN OP
• MELLILÄN SEUDUN OP • METSÄMAAN OP • NIINIJOEN OP

Joulutervehdyksiin varatun rahan olemme lahjoittaneet Ensi- ja turvakotien liitolle.

LOIMAAN VIIALAN KONDITORIA-KAHVIO
Kauppalankatu 2, puh. 763 2001
Avoinna: Ma – pe 8.30–17

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ

Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

TILAA

Koulukuja 7
32200 Loimaa
Avoinna: Ti & Pe klo 9–14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajajatoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajajatoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9–11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajajatoimisto JARI HEIKMAN OY

Asianajaja, varat. Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Ranta-Eskola
Turuntie 8–14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Hyvää Joulua ja Onnea Vuodelle 2007!

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950,
Oikokatu 3
Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan Aluesairaala

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISELTA

• Kellohuoltopalvelu
• Käsikaiverrukset
• Konekaiverrukset
• Korukorjaus/
kivi-istutustyöt
• Sormuksien valmistus
• Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE

Juhani Lankinen Ky

Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)